

KIADÓHIVATAL TELEFON: 977
Str. Baron L. Pop
ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
 Egész évré 50 Laj
 Félévré 300
 Negyedévré 320
 Egy hónap 110
X évfolyam • 24. szám
1929 Január 30 Szerda
• 5689 év Sombat 18 •

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Az Idegekre megy a játék

Most már igazán idegekre megy a játék. Páris napokon a köcsönről a legújabb hírekkel árasztja el a hivatalos távirati iroda az országot, páratlan nyomon bizonytalanság és kétség tükröződik vissza a hivatalosan kiadott jelentések sorai közül. Az egész ország gazdasági élete hetek óta a kölcsöntárgyalások vonalába igyekszik beleilleszkedni, ez a kísérlet azonban sehogyan sem sikerül. De nem is sikerülhet, hiszen egyik nap annak híre érkezik, hogy Popovici pénzügyminiszter aláírásának csak a kacsaringója hiányzik még a szerződésről, másnap azután a tájékoztató óra mégis csak elegendő egy kacsaringó kifizetésére, arra a meglepetésre ébred, hogy újabb, hol jelentékeny, hol jelentéktelen akadályok miatt a végleges aláírást huszonnégy órával elhalasztották.

Hol a megállapodás végleges szövege, hol csak az aláírás hiányzik, hol már minden megvan, csak a kibocsátási árnyalat néhány töredék percen belül körül forog a vita, de minden jelentés oda költözik, hogy a legközelebbi huszonnégy óra meghozza a végleges döntést. Azóta a huszonnégy órák egész tömkelegre feltel, de kölcsön helyett csak ideges bizonytalanságot kaptunk, ami mérhetetlen morális és materiális károkat okoz az ország közgazdasági életének.

Értéketlenek ezek a végnélkül húzódozó tárgyalások. Feltétlenül felelősség terheli a kormányt azért, hogy nem volt elég bátorsága rövidebbre fogni a dolgokat. Hiszen a kormánynak nem volt arra szüksége, hogy tűzőn-vízen keresztül kikerüljön a párisi tárgyalások eredménye. Amikor egy sokkal előnyösebb sokszor könnyebben realizálható ajánlat állott a háta mögött, több bátorságot és imponálabb fölényt kellett volna mutatnia a párisi bankárokkal szemben. De a kormány maga sem vette komolyan azt a negyvenötórás ultimátumot, amit két héttel ezelőtt Párisba küldött, azóta éppen hétszer negyvenöt óra telt el a helyett, hogy a kölcsöntárgyalásokat megszakították volna és a Népszövetség útján kezdték volna meg az új tárgyalásokat, ma is ugyanott állunk, a hol két héttel ennekelőtte.

Úgy látszik holtpontra jutottunk. És ez a holtpont az ország életének minden vonatkozásában öreketi haását. Nemcsak a gazdasági életben nem történhetik semmi produktív esemény, de a politikai élet is stagnál miatta. A parlament két házában komoly reformok és törvényjavaslatok vitája helyett távbeszélő verseny van. Minthogy a kormány egész politikai programja a kölcsönre van beállítva, a holnap döntés reményében vég nélkül húzzák a felirati vitát. Hihetetlen szóáradat ömlik nap-nap után a kamara és a szenátus tribünjéről is. Az ember csak azon csodálkozik, hogy hogyan lehet annyi rengeteg ezer szóval semmit sem mondani, ugyanakkor, amikor például Einsteinnak öt kézzel írott apói oldal elegendő volt ahhoz, hogy az új természettudományi világszemléletnek alapjait vesse meg.

Ma semmi egyéb miatt nem, már egye-
 zik azért is azonnal meg kell kösse a köl-

csönt a kormány, hogy ennek az unalmas szóáradatnak, amely kompromittálja ezt a jobb sorsra érdemes parlamentet, véget vessen. Szeretnénk már valóban látni a beígért reformokat, a pu-

ritikációt és a konszolidációt hozó törvényeket. Eppen ezért nem szabad tovább húzni ezt a kétélű játékot. Vagy meg lehet kötni a párisi kölcsönt és akkor haladéknélkül meg kell kötni, vagy

nem s akkor nem marad más hátra, mint megszakítani a tárgyalásokat s egy várossal továbbutazni, át kell menni a román delegáció székhelyét Párisból Genf-be.

Németországnak még nyolcmilliárd dollárt kell fizetnie jóvátételi tartozásai fejében

Ujabb nagyjelentőségű közeledés Németország és Oroszország között

Berlin, január 29. A német fővárosban nagy feltűnést keltett a „Sunday Times” beavatott helyről vett jelentése, mely szerint a német pénzügyi jóvátétel revíziója ügyében rövidesen összehívó konferencia nyolc milliárd dollárba akarja megállapítani a német jóvátételi fizetések végső összegét és erre jelzalog biztosítékokat fog kérni a német ipartól. Ez a jelentés komoly nyugtalanságot keltett német gazdasági körökben, ahol a nyolcmilliárd dollárt és annak jelzalog-szerű biztosítását lehetetlen követelésnek tartják. Német részről távolról sem hajlandók ilyen összeg elfogadására.

Ugyancsak élénken tárgyalják azt az amerikai jelentést is, hogy az Egyesült Államok kormánya által kiküldött szakértő, Owen Young a leghatározottabban visszautasította azt az indítványt, hogy a konferencia elnökségét elfogadja. A

visszautasítás okát Amerikából érkező táviratok szerint főleg abban kell keresni, hogy az Egyesült Államok kormánya nem akar az elnökség elvállalása által lekötött helyzetbe jutni a konferenciával szemben, mely a német jóvátétel végösszegének csökkentését esetleg át-
 tól fogja függővé tenni, hogy Amerika is csökkentse európai adósaival szemben fennálló követeléseit.

Berlin, jan. 29. Német lapok moszkvai jelentése szerint az 1926-ban kötött orosz-német semlegességi és megnevezési szerződés kiegészítéseképpen tegnap a két állam megbízottai Moszkvában újabb egyezségkormányt írtak alá, mely az Oroszország és Németország között felmerült vitás kérdéseket egyes döntőbírók döntésére bizza. Az egyezségkormány szövegét valószínűleg ma

fogják nyilvánosságra hozni.

Az újabb német közeledés Oroszországhoz, mely Berlint sokra nem kötelezi, válasz akar lenni arra a francia-angol politikára, mely a Locarno-ban megindult közeledés beszüntetésével, újra hívós tartózkodást mutat Berlinnel szemben. A német diplomácia Moszkva felé irányuló barátságos gesztusát bizonyára nagyon is észre fogják venni különösen Párisban a megszokott gyamszó kommentárok kíséretében. Most már az a kérdés, hogy mi lesz erre a francia diplomácia válasza: megértőbb politika Németországgal szemben, vagy a fennálló ellentét még nagyobb kiélezése? A dolognak különös érdekességet ad, hogy közvetlenül a német jóvátételi fizetések revíziója ügyében meginduló nemzetközi tárgyalások előtt történik.

Tancred Constantinescu kritikája az általa alkotott kommercializálási törvény módosításáról

A liberális volt miniszter attól fél, hogy a kormány és a külföldi tőke ráteszi a kezét a legértékesebb állami vagyonokra

(Bucuresti-Bukarest, január 29. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kommercializálási törvény módosításáról szóló javaslat, amelyet a parlament rövidesen le fog tárgyalni, nagy konsternációt keltett liberális körökben. Ezzel kapcsolatban a „Viitorul” megszólaltatta ebben a kérdésben Tancred Constantinescu volt minisztert, aki az 1924 évi kommercializálási törvény megteremtője. A figyelemre méltó és nem minden pikantéria híján lévő kritika általánosságban elismeri, hogy a jelenlegi kerettörvény módosításra szorul. Azt is koncedálja Tancred Constantinescu, hogy Madgearu miniszter egyetlen javaslattal intézi el a közvagyonok értékesítésének összes kereskedelmi formáit, de annál hevesebben fordul az ellen, hogy az új kommercializálási törvény a koncessziós rendszert is tárgyalja. A volt miniszter erre vonatkozólag a következő állásponton van:

— Az érvényben lévő törvények értelmében, ha el akarunk adni egy állami, vagy akár megyei épületet, ahhoz a parlament jóváhagyása szükséges, viszont az új törvényjavaslat feljogosítja a kormányt arra, hogy egy egyszerű minisztertanácsi határozattal akármilyen értékű állami vagyont 50, sőt 100 évre is koncesszióba adjon.

Hova vezethet egy ilyen törvény? A kormány megetheti majd például, hogy egy szép napon eladja az összes erdőségek kitermelési jogát, vagy a mocsaras területeket, amelyek súlyos milliárdokat

érnek. Az, hogy a koncessziót árlejts útján fogják odaítélni, nem sokat jelent, mert ki ne tudná, hogy vannak árverések, amelyek meghaladják a romániai vállalkozó tőke erejét.

— Van azonban a törvénynek olyan rendelkezése is, amely szerint bizonyos esetekben nem is kell árverést tartani a koncesszió kiadására, hanem elegendő, ha a kérvényező bemutatja terveit a legfőbb vagyonkezelési tanácsnak. Ez a rendelkezés arra jó csupán, hogy a kormány azt tegye a közjavakkal, amit éppen akar. A javaslat szövegéből is ez a tendencia olvasható ki. Mert

a legfőbb tanács véleményezését a kormány nem köteles magáévá tenni, hanem saját belátása szerint cselekedhet.

Amellett nem kell elfelejteni, hogy a legfőbb tanács tagjai állami hivatalnokok lesznek nagyrészt, akiket terrorizálni lehet.

— A javaslat, — mondja továbbá Tancred Constantinescu — nem tesz különbséget a belföldi és külföldi tőke között. Azt, hogy ebben a kérdésben mi a liberális párt véleménye, fölösleges volna megismételni. A kormány itt azt tartotta szem előtt, hogy kizárólag a külföldi tőkének adhassa koncesszióba az állam bármely vagyonát. Véleményem szerint azonban

csak a külföldi és belföldi tőkének egyenlő feltételek mellett való kollarációját lehet megengedhetőnek és

az ország érdekeivel egyezőnek tartani.

— A javaslat legtöbb szakasza azt a célt szolgálja, hogy a kormány kezében tartsa azokat a fórumokat, amelyekből a koncessziók kiadása függ. Így például a legfelsőbb vagyonkezelési tanács tagjainak többségét a kormány fogja kinevezni, ha véletlenül ugyanakkor a Banca Nationala igazgatóságának, vagy a bányai tanács tagjai is az illetők, mert nem az az intézet fogja őket eldelegálni, amelyhez tartoznak. Az ajánlatokat is egy olyan bizottság fogja eldönteni, amelyben a kormány mindenkor tud magának majoritást szerezni és amelyben a szakemberek mindenkor kisebbségben maradnak majd. És míg ma az egész világon a közvagyonok autonómiáját igyekeznek megteremteni,

az új javaslat az egyes állami vállalatok igazgatóságait tisztán formai alakulatoknak tekinti

és minden hatalmat igyekszik egyetlen kézbe, a politikailag exponált és gyakran nem is illetékes miniszter kezébe összpontosítani.

— Az érdekközösségi forma tárgyalásánál a javaslat lehetőséget nyújt arra, hogy az ilyen vállalatokat nyilvános részvényjegyzés nélkül is meg lehessen alapítani, ami azt jelenti, hogy bizonyos csoportoknak meglesz a lehetősége ahhoz, hogy kezébe kaparintsa az állam legértékesebb vagyontételeit. De van még bőven ilyen intézkedés a javaslatban,

SEK

stagabb
 es 5. lej.
 ormény.
 jegés
 5 bélyeg
 250 lej,
 k.

mnak,
 finom-
 asos ur-
 tszázzer
 many és
 el, tere-
 illül meg-
 tarsat. —
 rált vagy
 s. Gyar-
 akadály.
 ajánlatok
 jellegre
 hivatalba

bérbeadás.
 l-vel bérbé-
 5 évi szer-
 ocialul-
 szentmik-
 nagyforgal-
 5 vendég-
 rendelkező
 s"-szálloda
 elsőrendű,
 terem és
 g, tánc-és
 nnel, hozzá
 pince, jé-
 Az eddigi
 leg a régi
 nető. Meg-
 helyszínen
 ank közbe-
 világsztár
 rálá Báná-
 goara I.,
 ina Maria
 1566

szegény
 gyermek-
 adjunk a
 szak be-
 val
MILSOT,
 legjobb
 olajból
 Kapható
 gyógyszer-
 drogé-
 ban.

amelyekre nem akarok kitérni. Csak még a javaslat azon szakaszára szeretném felhívni a figyelmet, amely lehetőséget nyújt a kormánynak már működő érdeklődési vállalatok megszüntetésére, azon a címen, hogy az állam aportját nyilvánvaló módon esalárdul értékelték fel.

A javaslat indokolása utal is már a kormány első ilyen természetű szándékára, amikor bejelenté a földgaztársaság megszüntetését.

Tancserd Constantinescu vitába száll ezután a Nemzeti Földgaztársaság ellen megejtett szakértői vizsgálat eredményével és végül oda konkludál, hogy a javaslatból nem lehet törvény és ha a kormány mégis megszavaztatja, ez a törvény nem fogja sokáig tarthatni magát.

Butor

vásárlás bizalom dolga
Ha jó butert akar venni, ne sajnáld az utat

Marosvásárhelyre
(Tg.-Mures) és tekintsd meg

Székely és Réti

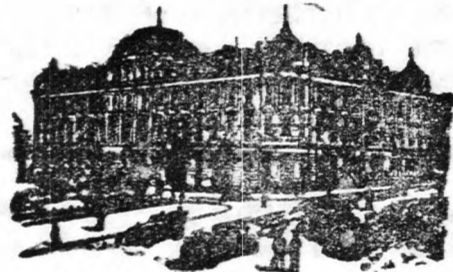
Erdélyrészi Butorgyár Rt. hatalmas raktárait.

Bénesdorfer, Stengl, Wirth, Hoffmann

zongora és pianó
gyárak képviselői.

Hitteltépes egyéneknek kedvező fizetési feltételek

Grand-Hotel BUCURESTI

A legmodernebb kényelemmel felszerelve. Fürdőszobák, gőzfűtés, lift, telefonok, rádiószalon, olvasóterem, fodrászműhely. Bár-Buffer.

Rendkívüli leszállított szobadíjak!

Fütsön Fischer éle ával

Telefon 1300
Repülőhídon tul.

— Déli előfizetőinkhez. Tudomásunkra jutott, hogy illetéktelen egyének az Uj Kelet részére díjakat inkasszálnak. Szükségesnek tartjuk közölni, hogy inkasszó megbízása lapunk részéről kizárólag Singer Zoltán urnak, ottani fiókiadóhivatalunk vezetőjénke van. A jövőben csakis a neki teljesített fizetéseket lesz módunkban elismerni.

Magyarországon és Jugoszláviát a hófuvás teljesen megakasztotta a vasúti közlekedést

Franciaországban is borzalmas hideg pusztit

Budapest, január 29. A vasúti közlekedés a Dunántúlon egyre nagyobb akadályokba ütközik. A mai nap folyamán újabb közlekedésszünetek váltak szükségessé, mert az ország egész nyugati és délnyugati részében olyan hatalmas orkán dúl, hogy a szél ereje nemcsak a frissen esett havat, de a fagyott havat is felkavarja. Veszprémet ma már egyik vasúti vonalon sem lehet megközelíteni Beszűntették a forgalmat Székesfehérvár és Nagykanizsa, ugyancsak Székesfehérvár—Komárom között, mely vonalakon a hófúvás több ezer munkás folyton tartó munkája ellenére áttörhetetlen hótorlaszokat emelt a közlekedés elé. A bécsi gyors tegnap este hétfőrákéséssel érkezett Budapestre s ellenvo-

natának Bécsbe érkezéséről még nincsen semmi hír. A rivierai expressz tegnap még közlekedhetett, de ma Fonyódon ez is elakadt. Hasonló sorsra jutott a triezsi gyors, ugyancsak a gráci gyors, amelyek Balatonkenesén, illetve Herendén vesztélgének. Székesfehérvár állomásán az utasok százai várakoznak a vonatközlekedés felvételére, erre azonban egyhamar alig van kilátás.

Legújabb jelentés szerint a hőmérséklet süllyedésével a Dunántúlon is megszünt a havazás, de az orkánzerű hatalmas szélvihar tovább tart.

Belgrád, január 29. Tegnap óta ország-szerte ismét beállott az avazás. Különösen Délserbiában egyes községeket

olyan magas hótakaró borít, hogy ezek minden összeköttetése közvetlen környékkel is megszakadt. A lakosság nagy nyomor elé néz, mert az élelmiszerek fogytán vannak. Délserbiában a legtöbb vasúti vonalon be kellett szüntetni a vasúti forgalmat, mert a pályákat méterenként magasabb hóréteg borítja. A földszintes vasúti órházakat Délserbiában annyira belepte a hó, hogy a házakból ki és a házakba be, nem lehet közlekedni. Páris, január 29. Franciaország déli részében is nagy hideg uralkodik. A hőmérő helyenkint 10 fok Celsiusot mutat. Az utakat hatalmas hómelegek borították s a közlekedést csak a legnagyobb nehézségek árán lehet lebonyolítani.

A zsidó Balzac és a gettó David Copperfieldje

Zsidó klasszikusok magyar nyelven

Vann-e zsidó irodalom és milyen művek sorozhatók ezen irodalom alkotásai közé?

Ez a kérdés sokszor merült már fel komoly irodalmi viták során, különösen azzal kapcsolatban, hogy tekinthető-e egy német, angol vagy magyar nyelven írott könyv, ha annak szerzője és témája zsidó, zsidó irodalmi alkotásnak. Mert ez természetesen kétségtelen, hogy a most feltámadóban lévő héber irodalmat nem lehet más népek irodalmi leltárába beskatulyázni. Am vajjon csakugyan német irodalom az, amit Heine Henrik, vagy Artur Schützler csinált és angol irodalom-e, amivel Izrael Zangwill ajándékozta meg a kultúraberiségét? Ezen az alapon nyugodtan a német írók közé lehetne sorolni Scholem Aleichemet is aki szintén a német nyelv egyik változatán, a jiddisen írta meg halhatatlan műveit.

A nagy irodalmi per még nem dönt el, de már kezdenek kibontakozni a konturrok, hogy az objektív igazság merre hajlik. Hova-tovább kétségbevonhatatlan tényé válik az, hogy

zsidó irodalomnak kell tekinteni minden olyan írói alkotást, amelyen felismerhetők a zsidó psziche és a zsidó gondolkodásmód sajátos ismertetőjelei, függetlenül attól, hogy a mű milyen nyelven jelent meg.

Bármilyen fontos és determináló tényező a nyelv az írásművészetben, mégis csupán eszköz, amelynek segítségével az alkotás realizálódik, megnyilatkozási forma, de nem maga a lényeg. A komoly irodalmi kritika ma már elismeri, hogy nemcsak az a zsidó irodalom, mely héber vagy jiddis nyelven jelenik meg, hanem a zsidó irodalom értékei közé kell sorolni minden olyan alkotást, amelynek szerzője szellemében, gondolatvilágában és témakörében zsidó jellemvonásokat mutat.

Ennek a zsidó irodalomnak magyar-nyelvű kiadására és a magyar nyelvű olvasóközönséghez való eljuttatására vállalkozott most a budapesti Menorah könyvkiadóvállalat.

A Menorah nemcsak arra törekszik, hogy a legjobb zsidó irodalmi műveket a legjobb fordításban hozza ki, hanem arra is, hogy ezek a grandiózus szellemi alkotások méltó köntösbe is kerüljenek az olvasó kezébe, hogy díszet legyenek minden zsidó ház könyvespolcának.

A Menorah nagyszabású kulturaközpontot igen szerencsés összeválogatott könyvsorozattal indította be. A zsidó irodalom legklasszikusabb és mégis legelvezeteből ható regényeit reprezentálja ez a sorozat. Az első helyen áll Benjamin D'Israelié, a később lord Beaconsfieldnek halhatatlan mesterműve a „David Alroy”, amely különösen a palesztinai gondolat mai térhódítása idején bír le-

nyűgöző aktualitással. A sorozat második kötete Israel Zvangill: „Snorrerek királya” című humoros regénye, amely a zsidó gettóéletet páratlanul érdekes oldaláról mutatja be. A harmadik és negyedik kötet Karl Emil Francos nagy regénye: A „Pojáca”, amelyet a legnagyobb irodalmi kritikuskainak egyike a gettó Copperfield Davidjának nevezett. Az ötödik kötet Mendele Moicher Sforimnak, a zsidó Balzacnak derűs levegőjű regénye: A *santa Fiske*.

A könyvek dús aranyozott masszív vászonkötésben jelentek meg. A pompás könyvsorozat árát a kiadóvállalat Románia területére 1250 lejbe állapította meg és

hogymindenki számára lehetővé tegye a könyvek megvásárlását, a fizetési feltételeket úgy állapította meg, hogy a vevő fizt hátrészeleiben fizelheti meg a sorozatot, amelyet azonnal kézhezkap.

A kiadóvállalat azonban nemcsak a könyvek segítségével közvetve akarja

szolgálni a zsidó kultúra ügyét, hanem közvetlenül is.

A könyvek eladási árának egy részét felajánlotta erdélyi zsidó kulturélokra, amelyek felett Erdély két nagy zsidó szervezete fog díszponálni.

Igy hát, aki a könyvet megveszi, egyúttal az erdélyi zsidó kultúra oltárára is áldozatot hoz.

— Vízre bocsátották Columbus hajójának mását. Cadixből jelentik: Az Arsenál kikötőjében tegnap vízre bocsátották a Santa Maria hajót mely pontos másolata Columbus hajójának. A hajó hossza huszonnyolc és fél méter, magassága hat méter és vízkiszorítása 226 tonna. A nagy árbóc 27.6 méter magas, a vitorlafelület pedig 476 négyzetméter tesz ki. A hajót, melyet a nyári hónapokban megnyíló barcelonai világkiállításra készítettek, a múlt év augusztusában kezdték meg építeni.

Itt rádió Kolozsvár!

Olcsósági hullámhossz!

Kolozsváron egy új, népes szektia alakult, melyhez a város lakosságának többsége is csatlakozott. Ez a szektia újra hisz a gólyamesében, mert bebizonyult: nem kitalált mese, hanem élő valóság, hogy a

HALLGÓ

Gólya Áruházban

lehet a legolcsóbban, legizlésebben és legpraktikusabban minden ruházati cikket beszerezni.

Minden gyermek tudja már, hogy ebben a szezonban

a Gólya hozza

a legszenzációsabb és mégis a legolcsóbb újdonságokat: ruházati anyagokban, háztartási cikkekben, vászonárúokban, terítőkben, szőnyegekben, plaidekben, butorszővetekben és kendőkben

Itt rádió Kolozsvár!

5 perc szünet! - Ezalatt elsiethet a Gólya-áruházba és bekapcsolhatja magát az olcsósági hullámhosszba!

Szerda, 1928. január 30.
Vé
Junia
Go
Az igazs
(Bucuresi-
Kelet tud.) A
vita ma vége
interpelláció
Junian igaz
pompásan fel
magy nevében
során elhangz
Az igazságügy
kezdte, rondk
a liberálisok
lasztások szab
elmeletme tan
gyar Párt ké
boztak a parl
teni, hogy a
tisztaság és s
le.
A szoc

Támadtá
ta Iqman min
kötött paktum
szonban szük
édfolni, hogy
kommunizmus
lett mutatni,
tartja a munk
nos érdeket vol
tal paktumot
körvonalazott
vannak.
Az igazságü
sitja a szociá
kormány yond
ságnak ugy a
nyének megref
lektio és egyé
vényének megv

ES
ÉS
divatu
megé
Sza
női diva
nagyár
Telefon
Kéren
szives m

Véget ért a parlamentben a felirati vita Junian a felirati vita záróbeszédében felelt Gogának a cionizmus elleni támadására

Az igazságügyminiszter bejelentette a lakbértörvény meghosszabbítását

Bucaresti-Bukarest, január 29. Az Uj Kelet tud. A két hét óta tartó felirati vita ma véget ért. Néhány jelentéktelen interpelláció után a kamara mai ülésén Junian igazságügyminiszter kétórás, pompásan felépített beszédében a kormány nevében válaszolt a felirati vita során elhangzott ellenzéki felszólalásokra. Az igazságügyminiszter beszédét azzal kezdte, rendkívül csodálkozik azon, hogy a liberálisok a felirati vita során a választások szabadságát kritizálták. Duca elmelelne tanulni hazafiasságot a Magyar Párt képviselőitől, akik nem hozták a parlament tribünjéről kijelenteni, hogy a választások az abszolút tisztaság és szabadság jegyében folytak le.

A szocialistákkal kötött paktum

Támadták a kormányt — mondotta Junian miniszter — a szocialistákkal kötött paktum miatt. Erre a paktumra azonban szükség volt, mert meg kellett előltni, hogy a romániai munkásság a kommunizmus felé orientálódh, meg kellett mutatni, hogy a kormány szemelgett tartja a munkásság érdekeit és általában érdekei voltak egy olyan munkáspárttal paktumot kötni, amelynek pontosan körvonalazott egészséges célkitűzései vannak.

Az igazságügyminiszter ezután biztosítja a szociáldemokratákat, hogy a kormány gondját fogja viselni a munkásságnak egy a szociális biztosítás törvényének megreformálásával, mint a kollektív és egyéni munkaszerződés törvényének megvalósításával.

Meghosszabbítják a lakbértörvényt

Ezután az igazságügyminiszter rátért arra, hogy a választási törvényt módosítani fogják, mert nem engedhető meg, hogy a közszolgálat bármilyen módon meghamisíttassék. A lakbértörvényről szólva az igazságügyminiszter hangsúlyozza, hogy a lakbértörvény meghosszabbítása nem oldja ugyan meg a lakáskérdést, mindazonáltal *embereséges szempontból meg kell hosszabbítani a törvényt*. Voltaképpen nem is lakásprobléma, hanem építkezési probléma van a liberális párt négyévi, majd az ezt követő kilenc hónapi kormányzása alatt semmit sem tett e kérdés megoldása érdekében. Mindössze annyi történt, hogy a liberális párt legutóbbi kormányzása alatt százezreket lejt vett fel a költségvetésbe építkezések támogatása címén, ezt az összeget azonban tíz-tizenöt liberális komféus vágta zsebre.

A cionizmus létjogosultsága

Az igazságügyminiszter ezután Goga emlékeztet beszédével polemizál. Rámutat arra, hogy Goga voltaképpen nem csinált egyebet, mint megpróbálta önmege és a néppárt létezését igazolni.

Goga — mondotta az igazságügy-

miniszter — a kormány állítólagos győb geségeit akarta kihasználni támadásai célpontjait és ezért támadta a szociáldemokratákkal és a cionistákkal kötött választási kartell. Azt kell hinni, hogy Gogánál érzelmi változásokról van szó. A cionistákkal szemben érzett rég-vonzalmát az Unioneára fordította. Ha nem csalódom, két évvel ezelőtt alkalmunk volt a kamarában Mayer Ebner hallani, aki néppárti listán került be a parlamentbe.

Goga közbeszólt: Ebner nem mint cionista kandidált.

Junian: Ebner cionista. Azt mindenki tudja.

A kormány azért kötött paktumot a cionistákkal, mert meg akarta mutatni, hogy Romániában van létjogosultsága és értelme a cionista mozgalmnak, de nem mondhatom ugyanezt az Unioneáról

(Nagy társ).

A cionista mozgalom, Goga ur, — folytatta szavait Junian Goga felé fordulva — egy idealizmussal teli mozgalom.

Goga közbeszólt: Extraterritoriális, amely nemcsak zsidók — folytatta szavait az igazságügyminiszter — hanem keresztények támogatását is magá-

ának vállalja. E mozgalom erejét legfőképpen a nyugati államok kiváló politikai vezéreinek részvétele és támogatása adja meg. Ezzel szemben az U. E. R. ha igazolva is tudta létét a multban, semmiképpen sem létjogosult ma, amikor a zsidók helyzete rendezve van (Nagy társ).

Goga ügyesnek akart látszani és a kormány állítólagos győngeségeire spekulált, amikor a bolsevizmus és antiszemizmus veszélyeit mutatta fel a tribünről. E két kérdésre azonban drasztikus választ adott egyrészt Cuza teljes letörése és a diákságnak december 10-én tanúsított egészséges manifesztációja, másrészt a kommunista blokk választási kudarca.

Junian polemizál Ducaval

Az igazságügyminiszter ezután rendkívül ügyes szónoki elánnal és szellemes irónnyal kritizálta Ducaék a liberális párt nevében felolvasott deklarációját. Beszédének végén éles szavakkal támadta meg a liberális pártot ama kijelentése miatt, hogy az országárszak egyes tésze a liberális párt nevéhez fűződik.

A liberális párt — mondotta az igazságügyminiszter — a csatolt területeken élő vezérek emberföltötti munkájából, önfeláldozásából és nyolcoszáz ezer román katona hősi halálából pártközi kommercializációs vállalkozást akart csinálni.

Junian igazságügyminiszter beszédét a Ház tomboló tapsviharral fogadta, a többség öt percen keresztül felállva ünnepelte az igazságügyminisztert, akivel Maniu Gyulával az élen az összes miniszterek siettek kezét szorítani. Öt perc után Duca volt belügyminiszter válaszolt Junian támadásaira, majd az igazságügyminiszter újabb felszólalása után a kamara ülése véget ért.

Nagyszabású panama huzódik meg a Szamosvölgyi Rt. majoritásának megváltása mögött

Răileanu magánvasuti igazgatót azzal vádolják, hogy 24 millió lejt kapott a bécsi Schoeller-bankháztól a tranzakció gyors megkötéséért. Az államnak 2 millió svájci frankjába kerül Răileanu üzlete

(Cluj-Kolozsvár, január 29. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Szamosvölgyi Vasut Rt. megváltása körül még nem ült el az izgalom a kisebbségi részvényesek körében, akik aranyvalutában befektetett pénzüket féltik a bécsi Schoeller et Co. bankház, valamint a zürichi Bank für Transportwarte és a román állam között létrejött tranzakciótól. Al egutóbbi várattlanul összehívott igazgatószáki ülés alkalmával Biczu Dezső, a Schoeller et Co. bankház belügye, munkatársunk előtt megcáfolta ugyan a megállapodás létrejöttét és igyekezett a kisebbségvényeseket is megnyugtatni, de információink alapján már akkor fentartottuk, hogy a tranzakció létrejöti és csak ratifikálásra vár.

A tranzakcióval kapcsolatban a mai „Cuvantul“ nagyszabású panamáról rántja le a leplet, amelyhez beavatott körökben már eddig is tutak. A lap szerint Constantin Răileanu mérnök, az állami igazlásbe vett magánvasutak központi igazgatója, huszonegyéves korában lejt keresett az üzletben, amelynek érdekes előzményei a következők:

A bécsi és svájci bankesoport, amely a Szamosvölgyi Vasut Rt. majoritását kitevő 19 ezer elsőbbségi részvény birtokában van, még a liberális kormány alatt megbizta a budapesti Hoffmann Béla és Társa Bankházat, hogy kezdjen tárgyalásokat a román kormánnyal ennek a részvénytárcának a megváltásáról. A budapesti bankcég romániai megbizottai úján fel is ajánlotta a 19 ezer darab, egyenként 1000 aranykoronáról szóló részvényt igen kedvező fizetési feltételek mellett.

A részvények megváltási drát a román államnak négy éven át kellett volna kifizetnie 38 százalékos valórizálással.

A megváltási árát nem készpénzben, hanem fontra szóló konszolidált állam-

kötvényben kérték a majoritás tulajdonosai.

Az ajánlat Răileanu igazgatóhoz futott be, aki azonban azt figyelembe sem vette, hanem helyett egy aradi ügyvéd közvetítésével azt az ajánlatot tette a Schoeller-csoportnak, hogy sokkal kedvezőbb feltételeket tudna a román államtól kapni és javasolta, hogy szakítsák meg a Hoffmann-bankház utján megkezdett tárgyalásokat. Ez meg is történt, mire

a Schoeller-csoport Răileanu bizalmi emberének teljes jelfelhatalmazást adott 1929 január 22-ig a tranzakció perfectuálására.

A megbizás alapján — írja a Cuvantul — Szamosvölgyi Vasut Rt. megváltásának ügye, amely hosszú éveken át hiába várt elintézésre és amely már majdnem nemzetközi döntőbírószá elé került, váratlanul új fordulatot vett és Răileanu igazgató csakhamar tető alá hozta a megegyezést. A végleges jegyzőkönyvet Stănescu pénzügyi államtitkár távollétében írták alá, aki az előző ülésen csak feltételeken járult hozzá a tranzakcióhoz, amelynek perfectuálását Popovici Mihály pénzügyminiszter hozzájárulásától tette függővé.

A szabálytalanul lezárt egyezmény értelmében a román állam 41 százezer lekos valorizálás mellett készpénzzel veszi át a Szamosvölgyi Vasut Rt. 19 ezer darab elsőbbségi részvényét,

amelyekért tehát 7 millió 790 ezer arany lejt kell három év alatt kifizetni.

Az első ajánlat feltételeivel szemben az egyezmény körülbelül 2 millió svájci frankkal nagyobb terheket ró az államra.

A „Cuvantul“ szerint Răileanu igazgatónak a Schoeller-csoport ezéért a kedvező egyezményért 600 ezer svájci frankot ajánlott fel, ami körülbelül 24 millió

lejtnek felel meg. Az egyezményt a február 7-re összehívott rendkívül közgyűlésnek kell jóváhagynia, azután pedig a parlamentnek kell ratifikálnia és így nagyon valószínű, hogy a Szamosvölgyi Vasut Rt. ominózus ügyében még újabb viharok lesznek.

Select-mozgó

Ma utoljára:

SENORITA

Bebe Daniels nagyszerű filmje,

Holnaptól kezdve:

Manon Lescaut

Az eddig Amerikában megvalósított filmek legszebbike. Főszerepben:

John Barrymore

Amerika legkedveltebb művésze, kinek felejthetetlen alkotásai a „Vándor poéta“, „Don Juan“, „Mikor ég és föld találkoznak“ etc. és

Dolores Costello

ki MANON szerepét alakítja nagy sikerrel.

Anton Rosenzweig Cluj

ספרים ואנד ספרים וספרים
Heber könyvek és falleszek nagykereskedés.

Estélyi és báli francia divatújdonságok megérkeztek

Szabó Jenő

női divatkülönlegességek nagyruházába CLUJ

Telefon 4-79 Telefon

Kérem kirakataim szives megltekintését!!!

Január 30.
fuvás edést
porit, hogy ezek közvetlen környék...
A lakosság nagy...
z elemiszere...
biában a legtöbb...
szüntetni a vas...
ályákat méteres...
ritja. A földszin...
szerbiában any...
y a házakból ki...
lehet közlekedni...
nciaország dőli...
ralkodik. A h...
Celsiust mutat...
ömegek borítják...
legnagyobb ne...
nyolítani.

fieldje

a ügyét, hanem

ának egy részét...
sidó kultúr...
Erdély két nagy...
diszponálni.

megveszi, egyub...
ltura oltarán is

Columbus haj...
jelentik: Az Ar...
p vizre bocsát...
tó mely pontos...
jójának. A hajó...
fél méter, magas...
kiszorítása 226...
6 méter magas...
6 négyzetméter...
a nyári hónapok...
világkiállításra...
augusztusában

svár!

OSSZ!

hez a város...
szekta...
bebizonyult...
gy a

an

praktikusabb

ezonban

zza

újdonságokat:
cikkek...
szönye...
ekben és

svár!

ruházba és...
ámhosszba

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánág zsidóság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Jánbor Ferenc.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak forrás megjelölésével engedjük meg.

Az Uj Kelet olvasóihoz

Az új negyedév alkalmából kerő szövegeket fordultunk előfizetőinkhez. Az Uj Kelet a maga részéről megajánlotta az előfizetői díjakat, hogy Erdély zsidóságának legelőkelőbb és legelőkelőbb lapjának, napról-napra fejlessze és az olvasó kezébe, Erdély legjobban szerkesztett és legjobban tájékozott lapjának juttassa el. Cserében ezért csak annyit kérünk előfizetőinktől, hogy előfizetési hátraléknak rendezzék és utítsák meg idejében előfizetésüket.

Különösen vidéki előfizetőinket kérjük, fogadják szívesen megajánlatainkat, akik előfizetésük rendezésére kériük fel őket. Gondolják meg, hogy az Uj Kelet egyetlen anyagi bázisa az előfizetési díjakból tevődik össze és hogy megbízottainknak vidékre való kiküldése külön, nagy anyagi megterhelést ró a kiadóhivatalra. Eppen ezért nyomatékosan kérjük vidéki előfizetőinket, hogy a náluk jelenlévő megbízottainknak rendezzék előfizetésüket. Akik az Uj Kelet részére egy új előfizetést szeretnek, az egy katonát, egy új harcos barátot szerzett a közös ügynek. Eppen ezért várjuk valamennyi olvasónktól:

Fizessen elő az Uj Kelettel
Szeressen új előfizetőket!

Az Uj Kelet előfizetési ára:	
1 hónapra	110.— lej
Negyedévre	320.— lej
Félévre	600.— lej
Egy évre	1150.— lej

Az UJ KELET kiadóhivatala

Lengyelország ratifikálja a Kellogg-egyezményt. Varsóból jelentik: A szemj ma első olvasásában tárgyalta a Kellogg-egyezményt. A paktum ratifikálása már biztosítottnak látszik, mert a mai elfogadás után csak a bizottsági tárgyalás van hátra. A mai ülésen egyébként tárgyalta az igazságügyminiszter ellen benyújtott bizalmatlansági indítványt is. Hosszabb és izgalmas vita után csekély szavaztöbbséggel a bizalmatlansági indítványt a szemj elvetette.

A délsarki expedíció sikere. Milánóból jelentik: Byrd délsarki expedíciója rendkívül sikeresen halad előre. Smith pilóta Russel Owen újságíró társaságában merész repülőutat végzett a Ross-tenger magae jégfalától nyugatra eső vidékén. A Bálna-öböl felől nyugatra a repülő pontos fotográfiai és topográfiai felvételekkel több olyan öböl fedeztek fel, amely eddig nem szerepelt a térképeken. A híres amerikai óceánrepülőök tiszteletére az egyik helyet Port Chamberlainnek nevezték el majd egy másik mély beszállást Lindbergh-öbölnek kereszteltek el.

Németh Mária — spanyolbeteg. Bécsből jelentik: Németh Mária opera énekesnő tegnap spanyol influenzában megbetegedett. A művész nő néhány héttel nem lép fel a bécsi operában.

Pályázati hírdelmény.

Alulírott Chebra Kadisa temetőt keres az új zsidó temető részére. Az állás február elsején foglalandó el. Javaldalmazás: természetbeni lakás megegyezés szerinti fizetés és a szokásos mellékjuttatások. Pályázók személyesen jelentkezhetnek addigi szolgálatteljesítéssel. A pályázatok a hitközségi irodában, Cluj Str. Regele Ferdinand 54. első emelet, Cluj, 1928 január 28.

A kongresszusi ter. hitközség Chebra Kadisája.

LEGUJABB

Popovici bejelentette, hogy a kölcsöntárgyalásokat sikeresen befejezte

A kormány parlament elé terjesztette a Kellogg-paktum ratifikálásáról szóló törvényjavaslatot

(Bucuresti-Bukarest, január 29. Az Uj Kelet tudósítójától.) A késő esti órákban jelentik az Uj Kelet bukaresti szerkesztője, hogy a kormány kedd este 11 órakor táviratot kapott Popovici Mihály pénzügyminisztertől, amelyben ez bejelent, hogy a kölcsöntárgyalásokban minden vonalon megtörtént a megegyezés. Popovici Mihály közölte táviratában, hogy a tárgyalások sikeres befejezésével párisi missziója befejezettnek te-

kinthető, miért is a hét végén, de legkésőbb a jövő hét elején hazaérkezik.

A pénzügyminiszter távirata a kormány tagjai között óriási örömet keltett. A kölcsön így most már véglegesen megkötöttnek tekinthető. Az Uj Kelet bukaresti szerkesztőségének kormányköréből származó értesülése szerint azonban a kormány mindaddig nem hozza hivatalosan is nyilvánosságra a kölcsön megkötésének hírére, míg a végleges meg-

egyezésre vonatkozó összes adatoknak nem lesz birtokában.

A kamara ma esti ülésén, a felirati vita befejezése után, a kormány bejelentette a Kellogg paktum ratifikálásáról szóló törvényjavaslatot. A Kellogg-paktumhoz való hozzászólások szerdán kezdődnek meg a kamarában. A Zsidó Parlamenti Klub nevében dr. Fischer Tivadar fog felszólalni.

Gál Jenő dr. védőbeszédében Erdélyi Béla ártatlanságát hangoztatta

Gukkerrel és lornyonnal vonultak fel a nők a mai tárgyalásra

(Budapest, január 29. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Erdélyi-perben ma hangzott el Gál Jenő doktor védőbeszéde, mely alkalommal a tárgyalási termet még az eddigieknél is zsúfoltabban töltötte meg az érdeklődő közönség. A hallgatóság soraiban főleg nőket lehetett látni, akik gukkerrel és lornyettekkel vették megfigyelés alá a népszerű védőügyvédet, ugyanarra, hogy Schadt elnök kénytelen volt megjegyezni:

— Ez nem színház, ne tessék feltűnést kelteni!

Gál Jenő izgatott atmoszférában emelkedett szólásra.

— Eljöttem védőbeszédet tartani — kezdete beszédét emelkedett hangon — Erdélyi Béla mellett, akit most mindenki megtagad és mindenki elfordul tőle. Elvállaltam ennek a szerencsétlen fiatal embernek védelmét, mert elfennmondást nem tűrő hangon jelentette ki előttem, és, hogy nem gyilkos és ha ezerszer ráfogják ezt, akkor sem az.

Ezután rátért Erdélyi Béla családi viszonyainak ismertetésére.

Megrajzolta azt a milőt, amelyben a vádlott felnőtt, vázolta azt a kort, mely a maga lelkiismeretességével rányomta bélyegét arra az újabb nemzedékre, amelyből Erdélyi Béla kinőtt. Természetesen, ez a korrajz, — szemben Temesvári ügyész megállapításaival — teljesen Erdélyi Béla javára igyekezett billenteni a mérleget.

Gál Jenő ezután rámutatott arra, hogy a vádlott apja, Erdélyi Márk a konjunktúra-idők tipikus alakja volt, aki fiát rá szoktatta a könnyelmű életmódra, meg erősítette benne azt a hiedelmet, hogy élni csak a mondaine világ felsőbb rétegeiben érdemes, belefójtotta azokat a nevelés és szomorú előítéleteket, amelyek olyan sötétíté teszik az újabb generáció gondolatvilágát.

— Erdélyi Béla — hangoztatta Gál Jenő — azt hitte, hogy azzal a párbajjal, amelyet Forgács Anna miatt vívott, már

meg is alapította társadalmi pozícióját, sőt valósággal karriert csinált. Ez a gyermekes hite vitte arra a lejtőre, mely a különböző hamisításokban végződött.

Beszéde további részében Temesvári ügyéssel polemizál Gál védő, hangoztatva, hogy a millstadi tanúk szavahihetősége egészen bizonytalan és a bíróságnak ki kell vonnia magát ama tömegpszichózis alól, mely ennek a tárgyalásnak főismertető jele volt. Hangoztatja és lélektanilag, valamint tárgyi adatokkal támasztja alá azt a meggyőződését, hogy Erdélyi Béla nem követett el gyilkosságot. Majd rámutatott az orvosszakértői vélemények tévedéseire és elfennmondásaira, amelyek semmiesetre sem szolgálhatnak egy marasztaló ítélet alapjául.

Schadt elnök ekkor, az idő előrehaladtával, a tárgyalást felfüggesztette és annak folytatását esütörtökre halasztotta.

— Összetűközött két amerikai torpedóromboló. Washingtonból jelentik: Az amerikai hadiflotta két torpedórombolója összetűközött és az egyik, amelyen a hajóraj parancsnoka tartózkodott elsüllyedt. A parancsnok, egy tengerész-tiszt és három matróz a tengerbe fullt. A tengerészeti minisztérium elrendelte a vizsgálatot a szerencsétlenség ügyében. Egész Amerikában nagy a részvét az áldozatok hozzátartozói iránt. Lehetséges, hogy az elsüllyedt torpedórombolót ki fogják emelni.

— Romlott húst szolgáltak fel az ünnepe banketten. Amsterdamból jelentik: Rotterdam egy színházának péntek esti előadásán különös dolgok történtek. A nézőtérben egymás után lettek rosszul az emberek s néhány perc leforgása alatt ötvenöt nézőt kellett kivezetni. A színházi orvos azonnal megvizsgálta a betegeket s valamennyiüknél husmérgezőséget állapított meg. Kiderült, hogy mind az ötvenöt beteg egy társasághoz tartozik és az előadást megelőzően valamennyien együtt vacsoráztak egy előkelő étteremben. Az ötvenöt beteg egy, biztosítási vállalat tisztviselői, akik vezérigazgatójuk jubileumát ünnepelték. A banketten romlott homárt szolgáltak fel s attól kapták a husmérgezőséget. Huszonhárom közülük kórházba kellett szállítani.

— Kína vádjai az ópiumkonferencián. Genéből jelentik: A népszövetség keretén belül működik az úgynevezett ópiumkonferencia. A konferencián ma hatalmas vádbeszédet tartott dr. Vang-King-Ki, a kínai nemzeti kormány képviselője, aki azt jelentette ki, hogy az európai gyarmatoskodó hatalmak, Japánnal együtt, Kínát arra kényszerítik, hogy tartsa az óriási arányú ópiumcsempészést. Azonkívül a hatalmak konzultusai révén az ópiumcsempészek valószínűleg szabadságlevelet élveznek. Az ópiumüzlet a kínai népet valósággal tönkreteszi és mérgevel kipusztítja. Az érdekelte hatalmak ezért ragaszkodnak az ópiumüzlethez, mert az ebből nyert jövedelmekkel fedezik a gyarmati kiadások nagyrészét. Egy állam és semmiféle hatalom vagy magánszemély nincs feljogosítva arra, hogy a maga jólétét mások elpusztításából merítse. Vang dr., a gyarmatos hatalmakat arra szólította föl, hogy az ópiumtermelést a legkisebb mértékre szálítsák le.

— A kolozsvári törvényszék elrendelte Balu Sónia további fogvatartását. A kolozsvári törvényszék vádtanácsa előtt tegnap került tárgyalásra Balu Sónia vizsgálati fogságának ügye. Balu

Sónia mint ismeretes, az elmúlt év decemberében vitriolos merényletet követett el dr. Popovici Nicolae orvosgyógyor ellen. A merénylet elkövetése óta Balu Sónia előzetes vizsgálati fogságban van. A tegnapi tárgyaláson dr. Giurgiu János kolozsvári ügyvéd a védelem tanúival azt igyekezett igazolni, hogy Balu Sónia éveken keresztül tartotta el az orvosgyógyorlót, operációinak költségeit megfizette és támogatta tanulmányai folytatásában. Hangsúlyozta a védelem, hogy Balu Sónia önmaga ellen is merényletet akart elkövetni és ebben csak a belépők akadályozták meg. Miután pedig dr. Popovici teljesen felépült, elhagyta már a klinikát, nincsen semmi ok arra, hogy Balu Sónia továbbra is fogva maradjon. A törvényszék rövid tanácskozás után elrendelte Balu Sónia 30 napi vizsgálati fogságát. Dr. Giurgiu János az ítélet ellen a Tábla vádtanácsához felebbezéssel élt.

— Farkascordák garázdálkodnak Morvaországban. Prágából jelentik: A Kárpátok messzi vidékeiről farkascordák vonultak le Keletmorvaországba, ahol a lakosság biztonságát veszélyeztetik. A falusiak nagy félelemmel vannak eltelve, mert Morvaországban már negyven éve nem látták farkast.

Prága, január 29. ...

Az Uj Kelet ...

Jelnek még ...

Nagy tánc ...

... a nagy stu ...

Postai ...

EGYESÜLETI ÉLET

Bált rendez a Chemarea. A nemzeti parasztpárt ifjúsági szervezete, a Chemarea régi szokás szerint az idén is megrendezi táncmulatságát. A bál február 7-én lesz a Newyork nagytermében. A táncmulatságon több miniszter fog résztvenni, köztük valószínűleg Meniu Gyula és Vaida is.

Február 9-én: fásbál. Az Erdélyi Fatsitzviselők Egyesülete febr. 9-én a Metropol kávéház összes termeiben az Egyesület lóteknő alapjaira szirovan zártkörű bált rendez. A bál rendezésében az egyesület agilis tagjai a kolozvári fatermelőkkel és fakereskedőkkel karöltve azt a célt tűzték ki maguk elé, hogy az elite közönség melegkedveltebb bálját ugyanazon imponáns keretek között tartassák, amelyek a fásbálokat ismertté és kedvelté tették.

A Haggibbor bál rendezése felhívja azokat a hölgyeket és urakat, akiknek a rendezőség meghívókat adott át kézbesítés végett, hogy szerda este fél 7 és fél 8 között a Haggibbor klubhelyiségében megjelenjen sziveskedjenek.

Színház - Művészet

A Magyar Színház műsora: Szerda: Végre egy uriaszony. (Ujdon-ság először. Poór Lálivel. Premier-bérlét. 24. szám. Sorozatszám 242) Csütörtök: Végre egy uriaszony (2-od-szor. Napibérlét. 24. szám. B. Sorozatszám: 243.) Péntek: Elő holttest. (Napibérlét. 24. sz. C. Sorozatszám: 244) Szombat délután fél 4 órákor: A csikós. Ifjúsági előadás nagyon olcsó helyárral. Bevezetőelőadást tart dr. Csúry Bálint. Sorozatszám: 245.)

A Nemzeti Színház és a Román Opera heti műsora:

Szerda: Szóktetés a szerájból. (Mozart operájának bemutatója. Rózsa Annával, Ujocsal, Chicideanuvaj a főszerepekben, Bănesou és Andreescu főléptével, Psatta drámai színész közreműködésével. Dirigenst. Doubravsky. Rendező Pavel Constantin.) Csütörtök: Gyermekelőadás.

Péntek: Szóktetés a szerájból. Szombat: Hallers ügyész. Vasárnap délután: Ember, aki halálát látta.

Vasárnap este: Szóktetés a szerájból. Hétfő: gyermekelőadás. Kedd: Modera. (Bemutató.)

A színházi iroda közleménye:

Ma este van a Végre egy uriaszony premijere. Igen nagy érdeklődés előzi meg a színház mai estétjét. A párisi és budapesti színház egyik legvidámabb, legötletesebb és legfinomabb vígjáték-újdonosságának, a Végre egy uriaszony-nak lesz a premijere. Holnap este megismétlik a Végre egy uriaszony előadását. Főszereplők: Poór Lili, Petróczy Alice, Mészáros Béla, Tóth Elek, Mihályfy László.

Sebesi Samu jubileum: Beddy földje. Meleg és bensőséges ünnep színhelye lesz szombaton este a magyar színház színpada. A legszerényebb, de érdemekben egyik leggazdagabb erdélyi írónak, Sebesi Samunak a jubileumát fogja ünnepegni a színház és Kolozsvár egész magyarsága. Senkinek sem szabad erről az ünnepről hiányzania, hiszen Sebesi Sa-

Werner Rudolf aranylakodalm. Dévai tudósítónk jelenti: Bensőséges és meleg ünnepségek keretében ünnepelte meg Déva zsidósága a város köztisztviselében és becsültségben élő kereskedőjének Werner Rudolfnak ötven éves házassági évfordulóját. Werner Rudolf a dolgozó zsidó polgárnak mintaképe, aki ötven évi fáradságos munkája során soha meg nem feledkezett zsidó kötelességeiről. Ötven év óta a Cheyra Kadisa választmányi tagja, tízenyolc éven keresztül elnöke, hosszú éveken keresztül a statusquo hitközség elnöke, a Zs. N. Sz. helyi csoport társelnöke és választmányi tagja volt és tiszteletbeli állását mindig lelkiismeretes, becsületes munkával töltötte be. A város zsidósága felemelő ünnepségek keretében ünnepelte Werner Rudolfot jubileuma alkalmával. A hitközség tanácstermében elsőnek a Cheyra Kadisa nevében dr. Szegő Ernő üdvözölte és bejelentette, hogy a Szentegylet a kolozsvári zsidó kórházban tízezer lejes ágyalapítványt tesz buzgó elnöke nevére. Utána dr. Lörcinc Jenő, a hitközség nevében üdvözölte, dr. Laufer Andor a Zs. N. Sz. jókívánásait tolmácsolva, Diamantstein Jakab a talmud tóra, Riesel Ábrahám az ortodox imaház nevében köszöntötték az ünnepeltet. Fischer Gyula főrabbi magas szárnyalású szavakkal méltatta Werner Rudolf érdemeit. Este kétszáz terítékes bankett volt az ünnepelt tiszteletére a Kaszinó kávéház nagytermében. A rákövetkező szombaton a város kereskedőtársadalma ünnepelte Werner Rudolfot, amely alkalommal Pifjan Péter polgármesterrel az élükön a város kereskedőtársadalmának tekintélyesebb egyéniségei meghitták a város közéletének ezt a puritán és becsületben megőrzött alakját.

NE GYÖTÖRJÜK GYERMEKEINKET CSUKAMÁJOLAJJAL! Adjunk helyette poralaku, esokoládézú Jemaltot.

Az angol gyáripár létekeny a német sikerekre az orosz piacon. Londonból jelentik: Az Oroszországban rendezett német gépaució nagy sikere arra indította a gyárat, hogy ügynököket küldjenek Oroszországba azzal a megbízással, hogy nézzenek körül, milyen lehetősége van az orosz piacon az angol gyártmányok elhelyezésének. Moszkvában angol gyáripár kiállítását fognak rendezni. A gépiparon kívül több más angol iparág is fokozottabb figyelemmel kíséri az orosz piaci viszonyokat. Az egyik nagy angol automobilgyár szintén kiállítást akar rendezni Moszkvában mellékkocsis motorkerékpárjaiból.

Az Uj Kelet máramaroszigeti előfizetői és olvasói figyelmébe! Tisztelettel értesitem az Uj Kelet máramaroszigeti előfizetőit és olvasóit, hogy január 15-ével az Uj Kelet kolportázsát Máramaroszigeten reorganizáltam és így a város bármelyik részében lakó előfizetőknek a lap a délutáni órákban lesz kézbesítve. Lapunk érdekében történő megkeresések, vagy reklamációkkal sziveskedjenek az Uj Kelet fiókiadóhivatalához (Str. Stefan cel Mare-Feeske u. 38) fordulni. Kiváló tisztelettel Schön

Schellackot közvetlen tengerentúli importból minden mennyiségben és minőségben elvált raktárról, ab Oradea, legolcsóbban szállít: Thomson & Lehzen Calcutta (India) vezérképviselete: Hans Barske Hamburg-London és L. Albrecht Mainz románai bizományi irodákata és vezérképviselete:

Ullmann József és Fia vegyi- és festékárú-Import ORADEA.

Ausztriában a keresztényszocialisták is pártkadereteket szerveztek. Bécsből jelentik: Ausztriában tudvalevőleg a szocialisták és a jobboldali pártok valószínűleg pártkadereteket szerveztek, melyek pár hónap előtt vonultak fel nagy feltűnést keltő csapatszemléjükre Bécsújhelyen. Most a két pártkaderhez, úgy látszik, egy harmadik pártkader, a keresztényszocialisták pártorganizációja fog csatlakozni. A bécsi közélet napjainak tegnapi ülésén ugyanis Kundschak keresztényszocialista képviselő az osztrák keresztényszocialista párt egyik vezetője, miután támada a Heimwehr organizációt, mely előbb-utóbb polgárháborút idézhet elő, bejelentette, hogy a keresztényszocialista párt „Freiheit” néven szintén fegyveres alakulatot készít szervezni az osztrák demokratikus köztársaság védelmére. Ennek a katonai alakulatnak nem lesz más feladata — mondotta Kundschak képviselő, — minthogy a köztársaság veszélyeztetői ellen harcra készen álljon.

Felhívás. Kérem ismerőseimet, aki tudja eltűnt Mór fiam tartózkodási helyét, tudassák velem sürgönyileg. Stern Herman Cluj. Dézsma ucca 3

Meggyilkolták Korzika legfélelmetesebb rablógyilkosát. Párisból jelentik: Korzika fővárosa, Bastia mellett a völgybe nmeggyilkolva találták Korzika leghírhedtebb banditáját, Castellit. Castellit lekiismeretét tízenyolc gyilkosság és megszámlálhatlan rablóátadás terheli. Ötször ítélték már halálra és kétszer életfogytig tartó fegyházbüntetésre. A halalos ítéletet mindannyiszor fegyház büntetésre enyhítették és Castellit megszökött a börtönből. Azóta sem a csendőrség, sem a katonaság nem tudja elfogni. Most, hogy megtalálták holttestét, Korzika egész lakossága fellelegzett.

Az új bélyegtörvénynek megfelelően üzleti könyveit felülbélyegezteti Bernát Papirosárház, Cluj. Főter 29. szám.

Pullowerek, szwetterek legszebb választékban Weisz Siegfried kalap és uridivat áruházában Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 10.

Álpi püspök a bécsi operában. Bécsből jelentik: Különös incidensre került a sor tegnap délelben a bécsi operában. Egy prelátustalárba öltözött püspöki keresztel ellátott férfi jelent meg a portafülkében és Schalk igazgató után érdeklődött. Miközben a püspök a folyosón várt, arament Slezák kamaranékes, aki statisztának tartotta őt és megkérdezte tőle, hogy a Palaestinat játsszák-e ma és hogy miért jött oly korán az előadásra. A püspök fel volt háborodva és mint báró Ohm prelátus nyilatkozott be. A különben rendkívül higgadt Slezákot a válasz annyira meglepte, hogy mélyen meghajolt és bocsánatot kért a püspöktől. Csak később derült ki, hogy a prelátus Hans E. 25 éves fiatalemberrel azonos, akinek elmélet meg háborodott.

*Olcsó gramafon és legjobb lemezek a „Safiruth”-ban Cluj. P. M. Viteazul.

Hirdessen az Uj Keletben

mu 50 év óta szolgálja Erdély magyar irodalmát tántoríthatatlan hűséggel, becsületességgel, tehetséggel. Kolozsvár magyarsága tartozik Sebesi Samunak azzal, hogy ezen az estén szüfölség megöltse a színház nézőterét. Egyetlen üres helynek sem szabad ezen az estén maradnia a nézőtérben. A Beddy földje Sebesi Samunak új, érdekes, 3 felvonásos, népies drámája fog ezen az estén premiérelőször a színház színpadján. Vasárnap este 9 órákor, amikor rendezés bérletben megismétlik a Beddy földje előadását, folytatódni fognak az ünnepségek. Erre a két estére árusítja a pénztár már a jegyeket.

TACAMUL ezüstáruháiban A CLUJ! készült minden darab evőeszköz és dísz tárgy ezen gyárral van ellátva. 800-as ftomság! Gyártmányaink minden jobb ékszerüzletben megrendelhetők. - Viszonteladók: „TACAMUL” ezüstárúháza Cluj, Strada N. Iorga 11/A.

„HELICON” iparművészeti műterem Oradea, Str. Rimanóczy 4., I. em. Részlet és szállít viszonteladók részére is: A legújabb divat szerinti művirágokat, lakásdíszítéshez vázavirágot, selyemkendőket, selyemsálak és méteres anyagok bemintázását mosható, színtartó festékekkel. Kérjen árajánlatot!

APRÓHIRDETÉSEK Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 5 lej. Állatkeresőknek 30 százalék kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelzés levelet csak egy továbbítunk, ha portó bélyeg mellékelve van. Eljegyzési hírek díja 25 lej, előfizetőknek 150 lej.

Eladó cca 25.000 kg. 1-a réti szőna kedvező ár mellett. Értekezni: Kohn Mór Orastie.

Két elegánsan berendezett különbejárható szoba, fürdőszoba használattal, esetleg elutazással febr. 1-re kiadó. Telefon 12.42.

„Rosm phom”-ot kérem tu as címét. — „Diplomás” 1562

6 középiskolát végzett és 3 nyelvet beszélő 20 éves fiatalember, kinek a vasutnál 75% kedvezmény van, utazó vagy ehhez hasonló állást keres. — „Megbízható” jellegre a kiadóra.

Anyagi garanciával rendelkezem. Inkasszói vagy hitközségnél alkalmazást keresek. — „Szombat megtartása” jellegre a kiadóra.

Keresed 6! Gyárosok, akik árukat rak-tárról legigazniasabb helyen detálban készpénzzel el-árusítani óhajtnak forduljanak bizalommal „Zorile” ügynökséghez Ferdinand 1. Esztogés előlegek folyósítása hank kamitál!

Halló — Praha!

Prága, január 29. — Január tizenhatodikára forduló éjjel a prágai rádióállomás megváltoztatta a hulláhhosszát, amellyel eddig a világűr hallgatóihoz fordult: 860 Kilopere vagy 348.9 méter lesz az eddigi 874 Kilopere, illetve 344 m. helyett, amint azt a nemzetközi Broadcasting genfi konferenciáján megállapították. A rádió nagy elterjedése és a leadások naponkénti szaporodása szükségessé tette ezt a nemzetközileg elterjedtet, hogy jól nevelt társaság módjára egyik ne kapjon a másik szavába.

Az Uj Kelet munkatársa látogatást tett a prágai rádióállomáson. A prágai adóállomás, mint minden rádióállomás, tulajdonképpen két részből áll, magából a rádióállomásból, ahol modern gépek működnek ki 5 kilowatt erősséggel, a csehszlovák fővárosból a hírek és művészeti programot, amelyet a főváros számos helyéről szedik össze.

A Radiójournálnak, a csehszlovák rádiószolgálati út-nak ma még nincs saját otthona; most kezdik meg a modern sokemeletes palota építést, amely egy-egy fogja ennek a kiterjedt intézménynek minden ágát. Ma ezek a város külterületén találhatók ideiglenes hájlekra; az igazgatóság és a program szerkesztőség a nagy Orbis-palotában vannak a hivatalok egy része, az előfizetők nyilvántartása a postai alkalmazottak Rádió-palotájában, a Foche marsal-uton található meg, míg az úgynevezett „studio” az egész technikai vezetőség, az erősítő és előerősítő berendezésekkel a Vinohrady egyik szép tere, a Nemzeti Házban találhatók vagy másfelváltva hajlékot amíg a nagy Radiójournál-palota Foche marsal utjának elején rendelkezésre áll majd.

Jelenek mérnök, a Radiójournál technikai üzemének vezetője modern Broadcasting-térű, aki a nemzetközi rádióphoniát személyes tanulmányokból ismeri. Prágában az ő munkája a modern berendezésű állomás, amelyből amir érdekes és nívós program talált utat a rádióbarátok hajlékába és amelynek technikai készsége nagyban hozzájárult főképpen zenei produkcióinak népszerűsítéséhez.

Nagy ténylegben vagyunk, ez a nagyszabású stúdió, ahol a falakon függönyök és szőnyegek célszerűen befolyásolják az akusztikát. Van itt minden, amit stúdiótol kívánunk lehet, elsősorban elegendő hely; nyolcvan-száz emberes szimfonikus zenekar, gondosan kimért helyen álló mikrofon előtt játszik; a stúdió háttérrel színpad van, hogy rádió-operát, vagy zenés drámát lehessen előadni. A színpadon persze külön mikrofon van, hogy a hangárynyalatok közelsége pótolja a vizuális illúziót, addig is, amíg minden rádió-hallgató akarata szerint képet is fog maga elé varázsolhatni. Ha arra gondolunk, hogy még néhány év előtt a rádiófonómeg gyermekek korát élte nálunk, akkor nem kell nagyon sok időt szánni a várakozásra, egy tökéletes televízió lehetőségig sem, hiszen már ma is nagy eredményt dolgoznak a különféle képátviteli rendszerek.

A nagy stúdióból nyílnak a zenészek és előadók művészek gyülekező termei, a rendező elzárt kis szobája, mellette az előadók (Lautsprecher) van felszerelve, csakugy, mint az egyes irodai helyiségekben is. Külön technikusok és specialisták kezelik az adóállomáshoz vezető kábeleket, a közvetlen vonalakat, amelyek az állandóan szerelt mikrofonokat a központi adó-állomással kötik össze; a színházakból, hangversenytermekből, a távirati irodától, a tőzsdéről és főleg a nemzetközi simultán-adást közvetítő interurbán telefonközpontból ma Prágában nem kevesebb, mint 42 állandó közvetítő vonal van. Ennek a nagy szervezőtechnikai gondja napi tizennégy

órán keresztül tucatnyi mérnököt, műszerészt és telegrafistát foglalkoztat. Nagy gondtal ellenőrzik Prága körül hatvankilométeres körben a 6 KW. kisugárzó energiával (Ausstrahlungsenergie) küldött program hallgatóságát közönséges kristály-detektorral, érzékeny lampás készülékkel is, hogy például a zenei program limbre-jel a zenekritikus szigorúságával bírálják meg.

Nagyon érdekes megtudni itt, hogy a technikai vívmányokat milyen gyorsan fordították a rádiófonómá hasznára. Tudjuk, hogy a nagy nemzetközi telefonká-

beleket, most fektetik le, amelyek lehetővé tették az interurban telefonálást az egész kontinensen és Anglia közvetítésével Amerikával is. Ezek a modern kábelek számítással az outside-adás és a simultánadás minden követelményével. A nemzetközi telefonkábelek legbelső magja, lelke négy radiokonduktor vezetékét tartalmaz, amelyek a nemzetközi egyezmények értelmében a nagy adóállomásokat kötik speciális rádiófonómá hasznára alkalmas vezetékkel össze, Prága ma már össze van kötve Brünnel és Bratislavával. Nemsokára, talán két héten

belül megnyílik a bratislava-bécsi elágazás és a berlini távtelefonkábel is a rádióadás rendelkezésére fog állani. Hogy ez a megkönnyítés a nemzetközi csere-programok szempontjából mit jelent, nem kell külön kiemelni. Ezek az egységesen Western Electric rendszerben készült kábelek eleve kizárják simultán és outside adásnál azokat a zavarokat, amelyek a közönséges telefonvonalak igénybe vételénél az atmoszférikus zavarokon kívül is annyira ismertek bosszúságforrások a rádióközönségnek.

Módosították a zsidó hitközségek szervezeteiről szóló szabályrendeletet

(Bucaresti-Bukarest, jan. 29. Az Uj Kelet tudósítójától.) A liberális kormány idején a kultuszminisztérium szabályrendeletet dolgozott ki a zsidó hitközségek megszervezéséről. A szervezeti szabályzatot, amely körül annakidején erős harcok folytak, egy január 18-ikán kiadott döntéssel a kultuszminisztérium megváltoztatta. A módosított szöveg szerint a szervezeti szabályzat első szakasza a következőképpen hangzik:

1. A mózesvallású egyház megszervezése az egész ország területén hitközségek alapján történik.

A második szakasz új szövege a következő:

2. A hitközség feladata az, hogy az ér-

vényben lévő törvények keretén belül kielégítse tagjainak vallási szükségleteit, valamint az ezen missziójának betöltéséhez szükséges intézmények létesítése és fenntartása, megfelelő személyzet beállítását.

A hitközségeknek jogában áll kulturális és jótékonyági intézményeket létesíteni, kezelni és ellenőrizni az ezen intézményekre vonatkozó törvényeknek és rendeleteknek megfelelően és azok keretén belül.

Több hitközség is társulhat közös intézmények létesítésére.

A tizenegyedik szakasz új megfogalmazásban a következőképpen hangzik:

11. Ott, ahol a zsidó vallású hívek nin-

csenek hitközségekben megszervezve, a kultuszminisztérium meg fogja tenni a szükséges lépéseket, hogy a jelen döntvényben megállapított szabályok alapján a reorganizáció legkésőbb 1930 április elsőjéig megtörténjék.

A tizenkettedik szakasz a következő módosítást kapta:

12. Uj imaházak, templomok és zsinagógák nem létesülhetnek és nem működhetnek a hitközség engedélye nélkül. Ugyancsak hitközségi engedély kell a nyilvános Istentiszteletek rendezéséhez és a rabbik működéséhez, azok kivételével, akik a hitközség törvényes megalakulásának idején érvényben lévő szabályok szerint működnek.

Az aviatika a kereskedelem szolgálatában

Az európai államok légiforgalmi statisztikája

Az aviatika nem mint sport érdekli az emberiséget, hanem mint a közeli jövő közlekedésének egyik legfontosabb ága, amely már is fontos gazdasági tényező az egyes államok életében.

Ma már a legnagyobb pesszimisták is meglepetéssel veszik észre, hogy a légi közlekedési hálózat napról napra sűrűbb és hogy az aviatikai személy- és áruszállítás mindig nagyobb tést hódít. Hiába való volt tehát a halálos veszéllyel való fenyegetőzés: az idő megmutatta, hogy a szerencsétlenségek valószínűsége igen kicsi és napról-napra kisebb. Ebben a tekintetben nemlítésreméltó és statisztikai adatok bizonyítják, hogy a repülőszerencsétlenségek valószínűsége jóval kisebb, mint a vasutaknál. Ennek pedig az a gyakorlati következménye, hogy a légi személy- és áruszállítás rohamosan emelkedik.

Ami az aviatikai személyszállítást illeti, előre megjegyzem, hogy itt nem találhatunk horribilis számokat. Ennek nagyon egyszerű az oka. A szállítási díj máj magasága és a repülőgépek vételára kizárja a nagy tömegszállítás lehetőségét.

Az egyes államok aviatikai személyszállításáról hű képet adnak az alábbi statisztikai adatok:

Franciaország. Az „Air Union” társaság legfontosabb légi közlekedési vonala Páris-London, amelynek forgalmi statisztikája a következő:

1922-ben	2528 utas
1923-ban	2303
1924-ben	5622
1925-ben	7708
1926-ban	6255

A francia „Általános légi közlekedés társaság” Páris-amsterdami vonalán 1926-ban 2219 utas vette igénybe a repülőgépet.

Ugyanabban az évben a többi francia vonalak személyforgalma a következő volt:

Toulouse—Casablanca	3234 utas
Casablanca—Oran	616

Marseille—Perpignan	164
Oran—Alikanga	83
Casablanca—Dakar	439
Páris—Lyon—Marseille	917
Lyon—Genf	255
Antib—Ajaccio	620
Marseille—Algir	2981

A francia légi közlekedési vállalatok 1926-ban összesen 18.861 utast szállítottak vonaikkal.

Olaszország fő légi közlekedési vonala (Anua—Róma—Nápoly—Palermo, amelyen 387 utast szállítottak repülőgépen 1927-ben. A Róma—Venece—bécsi vonalat ugyanabban az évben csak 1197 utas vette igénybe.

Ausztriában az aviatikai személyszállítás rohamosan emelkedik, amit legjobban bizonyítanak a következő számok: A belga kereskedelmi aviatika a következők:

1922-ben	644 utas
1923-ban	2534
1924-ben	4184
1925-ben	6190

—1927. májusától szeptemberéig 1280 repülőgép érkezett a brüsszeli repülőtérre 5480 utassal és 1279 repülőgép indult Páris, London, Rotterdam, Köln és Berlin felé 5415 utassal.

A prágai központi repülőtérre 1928. március 28-tól 24-ig tehát egy hét alatt—76 repülőgép érkezett 180 utassal.

A dán légi közlekedési vonalakon 1925-ben 1128 volt a szállított utasok száma. 1926-ban pedig 1032.

Berlin és Moszkva között a „Dereluff” társaság vonalán 1928. május 1. junius és julius havában 1171 utast szállítottak a repülőgépek.

—Az utasok számáról 1925-ben a többi államokban a következő adatok vannak:

Hollandia	3792
Magyarország	2849
Lengyelország	3394
Angolország	14675

Az áruszállítás adatai már magasabb

számokat mutatnak. Így például a francia légi közlekedési vonalakon szállítottak:

1922-ben	556.370 kg. árut
1923-ban	969.011
1924-ben	877.591
1925-ben	949.135
1926-ban	1.067.889

Ausztriában 1925-ben a légi postai küldemények súlya 230.266 kgr. volt.

A többi európai államokban az áruszállítás adatai 1925-ből a következők:

Dánia	17.126 kg.
Hollandia	237.017 kg. (a postával együtt)
Magyarország	68.129 kg.
Olaszország	15.081 kg.
Lengyelország	75.000 kg.
Oroszország	92.317 kg.

Természetes, hogy a személy és áruszállítási díjak, valamint a repülőgépek, motorok és a benzin árának esése után ezek a számok nagy mértékben fognak emelkedni. A statisztikából hiányzanak a romániai adatok, minthogy Romániában kereskedelmi aviatikáról egyelőre nem is lehet beszélni.

Legújabb kivitelű

konyha-butorok részlet fizetésre

is kaphatók

Klein Dávid

asztalosműhelyében, — Cluj, Timár-u. 1. szám (Hitközségi udvar)

A bolygó zsidó

Eugen Sue világhírű regénye két hatalmas kötetben — 400 lejtért kapható az Uj Kelet könyvoszt.-ban

Postai küldeményeknél 20% engedmény!

Vegyileg fest, tisztít CZINK, Cluj.

Postai küldeményeknél 20% engedmény!

Byrd kapitánynak nem sikerült elérnie a déli sarkot, de repülőútján meglepő új felfedezéseket tett

London, január 29. Sydney jelentés szerint Byrd amerikai kapitány délsarki expedíciója megtette az első repülőutat az antarktikus tenger felett. Byrd sziklavírában közölte, hogy az első repülő uton nem sikerült elérniük a déli sarkot, de az öt óra hosszú tartott út tudományos eredménye így is jelentős. Az expedíció tudományos személyzete a Bálna-öböl partvidékén startolt a délköri tenger feletti útra s átrepülte a VII. Eduárd földet és az Alexandra szigete-

ket, a sarkvidéki terepről számos fényképfelvételt készített és meteorológiai, valamint oceanográfiai méréseket eszközölt. A földrajztudósok megállapították, hogy a repülőgép eddig ismeretlen sziget felett is elrepült, amelyen tízennyolc magas hegycsúcs van s amely a rendelkezésre álló, különben teljesen megbízható térképen nem szerepelt. Byrd expedíciója, ha az időjárás továbbra is kedvez meg fogja ismételni legközelebbi a repülő utat.

Felfedi a multat és a jövőbe lát Schermann, a világhírű pszichografológus

Szépasszonyok, színészek és polgárok zárandokutja a grafológia nagymesteréhez

Budapest, jan. 29. Az előkelő dunaparti hotel előtt sorba állanak a luxusautók és a taxik. Fenn a foyerben elegáns asszonyok és prémbundás férfiak várnak az izgalomra. Schermann kliensei. A Röntgenszemü ember lázba hozta Budapestet. Még Erdélyt is elhomályosította népszerűségével. Mindenki róla és esodálatos analíziséről beszél. Itt nincs hókusz-pókusz, rejtelem, misztikum és kuruzslás. Egyszerűen megmondja pár sor írásodból, ki vagy és mi leszel. Több ez, mint tudomány, valami tudatalatti intuícióval dolgozik. Talán így lehetne a legáltalában meghatározni: abnormis emberismeret. Hasztalan fordítod el az írásodat, kár a kitalált mesékért, mert melótt még feltalálást valami hazugságot, lecsap rád és megmondja, hogy jelle akarod vezetni.

Kedden délután ingyenes rendelést tartott. Mindenkinek szívesen áll a rendelkezésére. Természetesen csak az érdekes esetek érdeklik. Két tükörrel vizsgálja át az érkező leveleket, kéréseket és a vendégeket előbb kifaggatják, hogy mit óhajtanak. A legtöbb természetesen a saját, vagy a hozzátartozójuk írását hozzák el, hogy a mester analizálja, jellemes, tiszta lelkű-e az illető. Ezeket nem is engedik Schermann elé.

Mikor a bárakozók meglátják, hogy az újságírók Schermann szobája felé tartanak, néhány nő valószínűleg megrohan beinniük és úgy könyörögnek: — Vigye be ezt a levelet! Drága szer-

kesztő ur! Egyik a férje, másik a kedvese írását nyomja a kezembe. A saját titkaiktól félnek. Schermann ugyanis kiméltlenül megmond mindent, még olyant is, ami sokszor kellemetlen az illetőre nézve. A pudor és festékalarcot át a yesékké lát.

A pszichológus kissé fáradt már. Százán és százán keresték fel eddig, de az áradat nem apad, sőt napról-napra növekszik. Arisztokraták, színészek és a Lipótváros asszonyai ostromolták. Vidékről is sokan felutaztak, hogy megtudják a sorsukat. Mert Schermann, szemben az általános grafológiával, amely csak az illető jellemére következtet, a jövőbe lát és sokszor kísérteties precizitással jósolja meg emberek sorsát. Ennek a rendkívüli képességnek ő maga sem tudja a magyarázatát adni. De kilencvenkilenc százalékban mindig beteljesednek a jóvendölésai. Sikkságiakat leplezett le, öngyilkosságokat akadályozott meg. Se szeri se száma az érdekesebbél érdekesebb eseteknek. Még a mester az előttünk levőkkel foglalkozik, tükörre előad néhány ilyen történetet.

— Egyszer Stürgk gróf, volt osztrák miniszterelnök írását vitték el hozzá. Schermann figyelmeztette a miniszterelnököt, hogy ne igen járjon egyedül, mert veszedelem fenyegeti. Pár héttel később a miniszterelnököt agyonlőtték

Adler Viktor. Egy újságíró elvitte hozzá Forgács Anna és Erdélyi Béla leveleit. És a pszichológus anélkül, hogy sejtelt volna róla, kinek az írását tartja a kezében, megjósolta a millstadi katasztrófát. A napokban egy előkelő budapesti gyáros fiának a levelét analizálta Schermann. Ez a fiu már sok bánatot okozott szüleinek könnyelmű életmódjával. Legutóbb is sűrűn szerepelt a lapok botránykrónikájában. A szülők annyira elkeseredtek, hogy az apa, abban a reményben, hogy ezáltal talán hatni tud a fiára, közölte vele, hogy kitagadja. Schermann alig tekintett bele az írásba, ijedten ugrott fel és rákiáltott az apára: „Azonnal keresse meg a fiát, mert pár óra múlva talán már késő lesz!” Az apa elrohant a rendőrségre, amely rá is akadt a tékozló fiura: egy tizedrangú szállodában, előtte a bucsulevél és az asztalterítő alá elrejtve megtalálták a revolvért is. Öngyilkos akart lenni!

De hány eset van, amit nem hoznak nyilvánosságra. Az illatos asszonyok, akik a legítkosabb szívügyeiket tárták a jószágos arcú tudós elé és tanácsot akarnak, kiutat a szenvedésből és a kátyuból.

Végre mi is szembe kerülünk a mesterrel. A kollégák leveleket raknak elébe és Schermann néhány pernyi vizsgáltság után leadja a véleményét. Az arcokon elképedés ül. Igaz, valamilyen elfogódottak vagyunk. Schermann tudásának a híre előre lenyűgözi az embert. Valósággal szuggesztív ez, hipnózis, egy rendkívüli képességekkel felruházott ember hatása. Senki se éri magát biztonságban. Belénk lát, keresztül néz rajtunk. Ismeri a vágyainkat, terveinket és tudja, hogy visszük-e valámire, vagy elbukunk az élet arénáján. A középkorban biztos megégették volna. Vagy szentté avatják. A modern világ grafológus címen könyvel el.

Az asztalán levélhegyek. — Bitte — mondja halkán. Egy versémnek a végsőrait írtam te egy kiszakított noteszlapra:

A szerelem építse neked az öröm legszebb palotáját, de fojtson meg az első szívdobbanásod, amely nem engem kíván.

Nem vagyok babonás, minden meglepetésre készen állva várok, de azért valószínűleg rémület fogott el arra a pár szóra, amit a multamra vonatkozólag mondott. Mintha régi jó ismerősök lettünk volna. Ha egy városban, egymás szomszédságában élünk évekig, akkor se lehet jobban informálva az életéről, Ami a jövőt illeti — csupa kellemest mondott. Már csak ezért is himni akarok benne. Ritka és rendkívüli élmény volt számomra ez a találkozás.

A folyosón végig új kliensek szorongtak. Idegenek, de a közös izgalom, kíváncsiság és druk, erre a felőrára egy családdá avatta őket és gyerekes izgulással kérdezték, amerre csak elhaladtam:

— Na, mondott valami érdekeseget? Mire én átszellemült arccal a szám elé tartottam az ujjamat és rejtélyesen így feleltem:

— Ccc! Valami csuda! Egy kislány diadalmasan fódult bizonyára hitetlenkedő mamukájához: — Látod? Ugye mondtam! Belelát az ember pájslijába!

Utazó urak! Hotel Park
(vis a vis gara Satu-Mare)
Restaurant Katz különösen kiváló házi konyha, gyors és figyelmes kiszolgálás. Garantiált féregmentes **szobák haphatók**

Rádiósok!
1. Molnár: Hibakeresés és készülék karbantartás Lei 120.— 2. Jovitsa: Az árnyékoltrácsú csövek és azok alkalmazása Lei 82.— 3. Nekolny Kurt: Vétel és adás rövid hullámokon Lei 100.— 4. Zakariás: Rádió vezérlés (kapcsolási rajzokkal) Lei 100.— rádió szak-könyvek megjelentek. — Utánvéttel szállítom azonnal.
Révész Ernő könyvkereskedés, **Taru-Mare**

OVAKODJATOK
A HIDEG, A NEDVESSÉG ÉS POR VESZEDELMEITŐL
VEDJETEK
TORKOTOKAT, MELLETEKET ÉS A TUDÓKET A MEGHÜLÉS, TOROKFÁJÁS, ASTMA, BRONSITA, INFLUENZA ELLEN, A
VALDA PASTILLÁK
ÁLTAL, ELTÁVOLITJA ÉS LÉGYÖZI A LÉGZŐ SZERVEK ELLENI BETEGES MEGTÁMADÁSOKAT
A DOBOZ FAC-SIMILJE
KAPHATÓ MINDEN GYÓGYSZERTÁRBAN

!! Vehet már harisnyát !!
Megnyílt a **csernovitzi**
„HERCULES” R.-T.
kötött-szövött harisnya áruháza Cluj lerakata. **Calea Reg. Ferdinand (voit Wesselényi-u.) 13. sz. alatt**
Saját gyártmányú árak! Eredeti gyári áron!
Cimre vigyázzon!

„UNIO” vegyileg fest, tisztít, Cluj. Vidéki megbízásokat gyorsan és pontosan szállítunk.

Szerda, 1928
K
Ké
Megír
(Bucuresti-B Kelet tud.) Az miniszteriumba nak az elavult gón. Az új ja szokat fog tart legfontosabb re taktózsdek köv a nagyobb ken yaló tózsdek f A készülő java Madgearu ipar minster felhívta sot, hogy ter előtervezetet a gáról. A tózsde tásnak könnyen már 1926-ban tó javaslat akkori kor
A tózsdetanács rom évvel ez vizió alá veszi gét a miniszter vekhez igazítsa miniszterium ter alkészülmi az meiyet még el uskban szándé tku miniszter.
A tózsdetörve néység pénzüg roiban is türelm lenégi törvény
Madgearu m nyatörvény m Tegnap megie yény módosítá albizottságok bányatörvény ből a petróleum már el is kész gára való tekin a javaslat febr szülhet el és ig feiban fog a pa gearu miniszter bizottságokat, bányatörvény ysálatot legkésé liment elé oka Sorra bezárá gyében. A zsil szesitaKeresked
DEVIZAK
Zürich — — —
New York — — —
London — — —
Páris — — —
Milano — — —
Prága — — —
Budapest — — —
Belgrád — — —
Bukarest — — —
Varsó — — —
Bécs — — —
Berlin — — —
Szé

Közgazdaság

Készül a tőzsdetörvény reformja

Megindult a harc Kolozsvár és Temesvár között a tőzsdéért

(Bucaresti-Bukarest, január 29. Az Uj Kelet tud.) Az ipar- és kereskedelemügyi minisztériumban már javában dolgoznak az elavult tőzsdetörvény módosításán. Az új javaslat lényeges módosításokat fog tartalmazni, amelyek közül a legfontosabb rendelkezések az áru- és értéktőzsdék költönválasztására, valamint a nagyobb kereskedelmi centrumokban való tőzsdék felállítására vonatkoznak. A készülő javaslattal kapcsolatban Virgil Madgearu ipar- és kereskedelemügyi miniszter felhívta a bukaresti tőzsdetanácsot, hogy terjeszsen elő egy törvényjavaslatot a tőzsdetörvény módosításáról. A tőzsdetanács ennek a felszólításnak könnyen eleget tehet, mert már 1926-ban kidolgozott egy módosító javaslatot, amelyet azonban az akkori kormány nem honorált.

A tőzsdetanács elhatározta, hogy a három évvel ezelőtt készült tervezetet revízió alá veszi előbb, hogy annak szövegét a miniszter által kifejtett irányelvekhez igazítsa. A tőzsdetanács és a minisztérium tervelete alapján fog azután elkészülni az új tőzsdetörvényjavaslat, a melyet még ebben a parlamenti ülésben szándékozik benyújtani Madgearu miniszter.

A tőzsdetörvény reformját a régi tőzsdék pénzügyi és kereskedelmi körében is türelmetlenül várják, mert a jogszabályi törvény hiányos és korszerűtlen.

Madgearu miniszter megsürgette a bányatörvény módosításának munkálatait. Tegnap megírtuk, hogy a bányatörvény módosítására kiküldött különböző bizottságok naponta dolgoznak az új bányatörvény javaslat tervezetén, melyből a petróleumra vonatkozó szakaszok már el is készültek. A munka nagyságára való tekintettel úgy látszott, hogy a javaslat február 15-ike előtt nem készíthet el és így csak március első napján fog a parlament elé kerülni. Madgearu miniszter azonban felhívta az elbizottságokat, hogy gyorsítsák meg a bányatörvény előkészítését, mert a javaslatot legkésőbb február végéig a parlament elé akarja terjeszteni.

Sorra bezárik a kocsmákat a Zsilvölgyben. A Zsilvölgyi bányavidék szeszitalkereskedelme az utóbbi hónapok

De még fokozottabb várakozással tekintenek az új tőzsdetörvény elé a csatolt területeken, ahol a magyar-osztrák rendszer idején létesült tőzsdék már tíz éve nem működnek. Ezzel magyarázható, hogy amint nyilvánosságra jutott Madgearu miniszternek a tőzsdereform megszavazására vonatkozó terve,

Erdély és Bánát pénzügyi köréi már akcióba lépnek a javaslat sürgetése érdekében.

Az intervencióknak azonban más rugója is van, még pedig az, hogy — mint majdnem minden téren — Erdély és a Bánát között ebben a kérdésben is erős harc folyik a hegemoniáért. Az erdélyi bankok természetesen azt kívánják, hogy a törvényben tervbevevő új értéktőzsdét Kolozsváron állítsák fel, amely a Kárpátokon inneni területek adminisztratív és kulturális központja. Ezzel szemben a bánági pénzügyi Temesvárra akarja a tőzsdét, ahol eddig is volt tőzsde, de annak működését a Consiliul Dirigent 1928-ban felfüggesztette.

Minden valóság szerint a kormány ezt a rivalitást úgy fogja megoldani, hogy Kolozsvárnak és Temesvárnak is ad értéktőzsdét,

habár egyes pénzügyi körök azon a véleményen vannak, hogy a tőzsdék számának túlságos szaporítása életképtelenné fogják tenni azokat.

ban igen súlyos válságon ment át a hatóságok kényszerintézkedései miatt. A bányavidékeken különben is szigorított zárórarendelkezőkkel kötötték meg a kocsmárosok és szeszitalkereskedők fizetési tevékenységét, ezenkívül azonban politikai okokból és más szempontokból többiben is hosszú időre bezárták az összes italméréseket. Ujabbban a munka nélküliségre való hivatkozással indult meg hadjárat a kocsmárosok ellen és ennek során eddig mintegy 40 italmérését zárták be a tulajdonosok előzetes értesítése nélkül. A sorozatos kocsmabezárások és egyéb korlátozások valósággal a csőd szélére juttatták az érdekelt italméresi engedélytulajdonosokat.

Február 10-ikén kezdődik meg a vám-tarifá revíziója. Az ipar és kereskedelem

ügyi minisztérium megkezdte a vámtarifá revíziójával kapcsolatban elrendelt ipari ankét adatainak összpontosítását. Az adatok alapján a minisztérium illetékes osztályai február 10-ig részletes memorandumot fognak Madgearu miniszter elé terjeszteni az ipari ankét eredményeiről. Ez a jelentés valamint a bel-földi ipar 20 különböző ágáról kidolgozott monográfiák lesznek irányadók a vámtarifá revíziójánál.

Árverési hirdetmény.

Eladunk a késedelmes adós terhére a keresk. törv. 306 §-a alapján közjegyző útján nyilvános árverésen Clujon Strada Paris 53 számú telephelyen 1929 január 31-én délután 3 órakor 42 darab szép keleti szőnyeget. Vételi illeték vevőt terheli.

Deutch Testvérek.

No. 51—1929.

Árverési hirdetmény.

Alóírott közjegyző közbenjövetele mellett, késedelmes vevő terhére nyilvános árverésen el fognak adni különböző textilárut, u. m. férfi és női szövetek, selymek, szőnyegek, vásznak, zefírek, paplanok stb. 398.135 lej értékben és kikiáltási áron, de kikiáltási áron alul is, tételenként, 1929. év január hó 28, 29, 30 és 31, február hó 1 és 4. napján, mindenkor d. u. 3 órai kezdettel Clujon, Uránia palotában, textil üzlet, sarok. A vevő a vételrat és 2 1/2 százalékos illetéket azonnal készpénzben köteles kifizetni.

Dr. Ioan Pordea
notar public.

Szinehagyott és kopott

nyakkendőjét nedobja el. Újjáalakítja TOLEDO

kézimunkaszalon és előnyomda Cluj, Calea Regie Ferdinand No 8. (volt Berényine-féle üzlet, Sipos udvarában)

TUNGSTRAM

BARIUMCSÖVEK

KIVÁLÓSÁGÁT HIRDETJÜK

Rádió műsor

Idő: közép-európai

SZERDA, JANUÁR 30. Budapest 9. 15. Katonazenekari hangverseny. 12. Déli harangszó, hírek. 12.20. Kurita Simi és cigányzenekarának hangversenye. 13. Pontos időjelzés, hírek. 15.30 Mors tanfolyam. 17.10. Előadás: Asszonyproblémák. 17.40. Zenekari hangverseny. Operette-részletek. 19.30. A Troubadour közvetítése az Operaházból. 22.50. Pontos időjelzés, hírek. Utána cigányzene. Bécs, 16. Délutói hangverseny. 21. Strinberg: Das Bandjának előadása. Utána vidám zene. Hamburg. 19.25. Egy vig-opera közvetítése. Kattowitz. 20.30. Kamarazene. Königsberg. 16.30. Hangverseny. 22.30. Táncczene. Prága. 21.20. Zenekari hangverseny énekkel. Róma. 20.45. Egy opera közvetítése.

CSUTORTOK, JANUÁR 31. — Budapest, 9.15. A Temesváry-trió hangversenye. 12.20. Zongorahangverseny; 13. Pontos időjelzés, hírek; 16. A Földmívelésügyi Minisztérium előadása; 17.15. Rádió Szabadegyetem; 18.20. Gyorsírási tanfolyam; 18.55. Angol nyelvtan; 19.30. Nemzetnyelvű előadás; 20.10. Olasz nyelv oktatás; 20.35. Magyar színház est; 22.30. Pontos időjelzés, hírek; 22.45. Ballet est; Zenekari hangverseny. — Bécs, 16. Délutáni hangverseny; 19.30. Operai közvetítés. — Breslau, 16.35. Schubert hangverseny; 20.15. Szimfonikus hangverseny. — Brünn, 16.45. Ariák Szmétana operáiból. — Kattowitz, 20.30. Esti hangverseny; 22.30. Táncczene. — Königsberg 20.05. Emil Schwert dalestje; 21.20. Broscha kvartett hangversenye. — Milánó, 20.30. Opera közvetítés. — Nápoly, 21.20. Egy Lehár-operett közvetítése. — Prága, 16.30. Népszerű hangverseny.

PÉNTEK, FEBRUÁR 1. — Budapest, 9.15. Cigányzene; 12.20. Gramofon hangverseny; 13. Pontos időjelzés, hírek; 16. Novellák. Felolvasás; 17.40. Zenekari hangverseny; 18.50. Francia nyelvoktatás; 19.30. Zenekari hangverseny; 21.10. Wenczel Béla Schubert dalestje; 21.55. Pontos időjelzés, hírek. Utána cigányzene. — Bécs, 17.30. Szonáták; 19.30. Hangverseny. — Brünn, 19. Zongorahangverseny. — Königsberg, 20. Karének; 22.30. Szórakoztató zene. — Köln, 21. A budapesti vonósnyegyes hangversenye. — Leipzig, 20. Modern dalok; 21. Kézongorás hangverseny. — Nápoly, 21.20. Opera közvetítés. — Prága, 16.30. Szórakoztató zene; 22.20. Ettermi zene közvetítése. — Róma, 20.45. Operettrészletek.

— Román, angol, francia, német, olasz, szláv fordítások, levelek, kérvények, tudományos, irodalmi és közgazdasági cikkek. Másolások, sokszorosítások. Dr. Mandej fordító iroda. Str. Memorandulul 9.

TŐZSDE

DEVIZÁK	Kolozsvár	Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	Newyork
		Nyitás	Zárás						
Zürich	3215—3216	—	—	492	3215	1103	13694	65005	1923
Newyork	166—167	520	520	25590	16605	57360	71180	3390	—
London	806—807	252187	252175	12408	807	2781	345175	16393	485
Páris	653—654	203240	203250	—	652	2241	2782	13265	39075
Milano	274—275	2721	2721	13385	873	3091	3723	17687	52325
Prága	492—493	153800	153800	—	495	1697	2106	—	236
Budapest	2902—2905	96750	906750	—	2910	—	12409	56925	—
Belgrád	—	913	913	—	392	—	1248	5983	176
Bukarest	—	312	312	1545	—	—	34450	42737	6650
Varsó	—	5820	5820	—	18	—	6480	7980	—
Bécs	2340—2342	7800	7800	—	2347	—	8056	47477	—
Berlin	3965—3968	32730	12368	—	3975	—	13627	80320	—

Száz lej árfolyama: (utó) Zürich 31225, Páris 1530 Budapest 34425, Bécs 42712, Prága 2931

Hotel „Terülj asztalkám“

Írta: CATHERINA GODWIN,

IX.

Az ügynök mindenféle elintézményekkel töltötte el a napját; végül összepakolta azt a keveset, ami volt: legfeljebb néhány legértékesebb ruhadarbja; a frakkja.

Sin ur kissé ideges volt, mert attól félt, hogy minden pillanatban köztudomásúvá válik a tárcsa elvesztése.

A háziasszonnyal hozatott vacsorát magának; alaposan fáradt volt s másnap korán reggel indulnia kellett.

Ezen hozzáfutott a vacsorához, mikor megjelent Schmulné, „hölgylátogatót“ jelentett be és elfátyolozva belépett Strauss kisasszony.

Sin urnak nem volt valami kellemes, hogy a máskor olyan finnyás leányzó udvari szobáskálában tört rá, de — az legalább jó volt, hogy kövér sonka, sajt, vaj és két pohár sör állt az asztalon, ugy, hogy mindjárt megkínálhatta egy kis harapnivalóval. Az ügynök az asztal elé tolta az egyik számszékét, a rendetlen ágyra pedig kabátját borította takaró gyanánt.

— Csak egy pillanatra jöttem — hártotta el köszönettel Strauss kisasszony, aki láthatóan valami ürügyet keresett, — a ma reggeli briliánsok miatt.

Az a fehér ruhás hölgy gyanus nekem, — nem olvassa az újságot?

— Az újságot? — Sin ur pislogott és a kofferjére mutatott, — ... nem volt időm rá.

— Oh, hát maga már pakol? — sajnálkozott Rózsika kisasszony; majd megpillantva a frakkot: — Ez a gyászruha? Biztosan siet a temetéshez.

— Ments' isten. A temetés nem olyan fontos nekem, mint az örökség — nevelt durrván Sin ur.

— Nem restel így nevetni! — dorgálta Rózsika félig haragosan, félig mulatva. — Hát olyan nagy az az örökség?

— Annyi mindenesetre, — magyarázta Sin ur, miközben győzedelmesen helyet foglalt, — hogy megvehetném a bátyia házat és még egy tucat sokkal szebbet is hozzá.

Rózsika kisasszony is önkéntelenül fejt.

— Az öregnek ott van még egy unokahuga a házában ... — mesélte tovább Sin ur bizalmaskodva, — az sem örökölhetett keveset!

Sört töltött és jóízűen beleharapott a zsíros sonkaszendelyébe.

— Így hát nem egyhamar jön majd vissza? — puhatolózott a leányzó és szemérmes pillantást vetett az ágyra.

— Aligha, — jelentette ki teli szájjal a boldog örökös, — de mit is kezdjek itt! — Sajtot tömött a szájába, sört ivott rá, arcát kivörösödött, jó kedve támadt és hálát adott a sorsnak, hogy ezt a diadalt olyan alaposan kiélvezhette.

— Nem akar később itt letelepedni? — makacszkodott Strauss kisasszony.

— Minek telepedjem le! — vonogatta vállát az ügynök. A házam nagyon értékes telken áll, lebontattatom, építek helyébe villát, veszek magamnak autót — megnősülök ...

Ezzel becsontotta a palack zárját. De most jobb lesz kisasszony, ha elmegy, — tanácsolta felemelkedve. Nem illik, hogy olyan sokáig egy férfi hálszobájában tartózkodjon — a háziasszonyom tudniillik ...

— Sin ur — dadogta a megsértett

Rózsika kisasszony és szeméből könnyeket sajtolt elő — képes engem így elküldeni barátságunk hosszú évei után?

De az ügynök az utolsó cseppig ki akarta kóstolni a diadalt.

— Kisasszony, — monda és széles forró kezét a leány telt karjára helyezte, — én is mindig nagyon szívettem magát — de be kell látnia — nagy örökségem — az a társadalmi szakadék, melyet a nagy örökség támasztott kettőnk között ... ugye, megengedi, hogy bucsuzól ...

Még mielőtt a meglepett Rózsika észbe kaphatott volna, kiméletlenül magához rántotta, ajkát ajkához nyomta és az elképedt leányt kituskolta az ajtóra félrelapított kalapjával egyetemben.

Mindjárt rá megbántott képpel megjelent Schmulné. A háziasszonyok ugyanis nem tudják elviselni, hogy rajtuk kívül más nőszemély is álljon szobáruknak kiűzőbét.

— Kiviheti a sonkát is — szolt Sin ur nagylelkűen — és ha a kisasszony viszszaajjonne: elmentem — egyszerűs mindenkorra.

— Igenis Sin ur, hiszen tudja — nekem szolid lakó kell.

— Hát akkor mindenesetre valaki mást kell keresnie, én holnap reggel utazom — a bért azért kifizetem az egész hónapra.

— ... Szívtelen ember, — morogta Schmulné a folyosón.

— ... Szívtelen ember, — zokogta Rózsika kisasszony a lépcsőházban.

X.

A vonatfülkében Sin urnak bőségesen volt ideje rá, hogy titkos gondolataival foglalkozzon. Ez volt az első eset, hogy II. osztályon utazott; fekete lakkcipőit szemlélte — milyen praktikus, hogy olyan hosszúak: mindegyikben egy-egy drágakő rejtőzött!

Az ügynök jól érezte a nyomásukat, de ez csöppet sem volt neki ellenszenves. Kapott kézibőröndje odafenn himbálózott a hálóban és poros tiszlet utazásaira emlékeztette — hál' isten, ezt az igát nem kell hordania többé! A kerékek egyhangú muzsikája a nyugtalan nappalok és éjszakák után megnyugtatták a fáradt utast.

Minél messzibbre vitt az ut, annál inkább foglalkoztatta Sin urat saját életútja és egész multját áttekintette és összegezte, akár csak egy kereskedelmi mérleget.

... Gyermekkora — én istenem — árnyak, semmi más, mint árnyak! — A brémai házikóban nőtt fel, mely már annak idején is rozoga és dűlőező volt. Bernát bácsi uralkodott ott, aki a szatocsboltot vezette s már akkor öreg és mogorva volt ... és anyja, aki a hátsó szobában napestig dolgozott a varrógép mellett és egyre hervadóbb és sápadtabb lett, mignem Bernát bátyjának örökös szemrehányásai a sirba vitték. Mert az öreg azt az egyet soha sem tudta neki megboesítani, hogy a fiút, Johnt, „törvénytelenül“ szülte meg szegény és hogy egy jött-ment, aki messziről jött és aztán elhajókázott a tengeren tulra, házasságot ígért neki, de sohasem tért vissza.

Talán elsüllyedt vele a hajó ... meghalt — néha Sin ur is elgondolkozott az apja felett, akinek nevét viselte, bár törvényes joga nem is volt rá.

Igen, ő mindig „kövüdlő“ volt, már az iskolában más formája volt, mint a többieknek, más játékokat szeretett — és nem értett semmihez. Legalább ezt állította Bernát bácsi, aki egy szépnapon ezüstgombokkal kivert füzöld egyenruhába bujtatta. Ezután John éjjelnappal utazhatott a liften fel-le, fel-le s így a gyerek egy fillérébe sem került az öregnek ... később kijutott Angliába, Franciaországba — főpincér volt óceángőzöskön és abban a reményben, hogy az öreg végre majd meghal, John Sin tizenöt évvel ezelőtt visszatért hazájába ...

Az elmélkedő utasban harag ébredett; mindennek a vén zsugori volt az oka, aki már harminc éve fenyegetőzött a halállal de azért életben maradt! Az öccs mindig csak várt és várt, míg az öreg makacsul mérte ki a darát, a rizst és a malátacukrot; az öccs mindig csak remélt és remélt, hogy végül eladhatja a rozoga viskót és árából biztos egzisztenciát teremthet magának.

És várakozás közben John Sinből ügynök lett, aki azzal foglalkozott, hogy mások házáit adja el, — bizony, várakozás közben ő maga is megöregedett.

Eh mit, öregség! Kidülesztette széles mellét és jól megnézte csontos képét a tükkörben. Negyvenedik évében volt, a legszebb férfikorban! Kisgyerekek korától giürölhetett, így, bácsija sohasem rukkolt elő még csak egy fillérrel sem!

— és a szegény Bertánsk sem volt jobb sorsa. Sáppadt, elcsigázott kislány jutott eszébe, akit Bernát bácsi magához fogadott, aki éveken át kiszolgált és nyilván tovább járta John anyjának fájdalmas útját. Lénye nyomott és szenvedő volt, miként alakja is, szeme kék, miként a kis kék viskó, melyben lakott és ha John egy-egy ritka látogatása után megint elutazott, ez a kék szem teli volt könnyel.

Talán ő is reménykedett ... hosszú évekn át, hogy az öreg halála után a ház az ő öröksége lesz és John Sin az ő keze segítségével szerzi meg a házat magának ... És most John lesz az örökös! Most Johné a két alacsony szobácska a zeg-zugos boltocskával, benne a darával, a rizzsel és a malátacukorokkal.

John Sin teleszívta tüdejét. Micsoda düli tombolt néha benne, micsoda akará, hogy medveerejével összedöntsze a rozoga házat és ujat, nagyot emeljen a helyébe.

A kimerült utas keserű mosollyal meredt a tovasuhanó táira ... egész életében vágyak gyötörték, zendiő becsavagyó reménységek — és épen most, mikor felkelt szerencséjének csillaga, mikor gunyoss kacagással dughatta volna a vén zsugori vagyonát orra alá, épen most lefeküdt az öreg örökre, épen most hullott öccse ölébe az egykor sóvárgott lim-lom.

De ott nem volt szabad elárulnia sem mit titkos gazdagságából! Nyugtalanul lépdelt fel és alá a két zöld bársonypamlag között, lassanként barátságosabbnak látta sorsát és somolygott. Mégis csak szerencsés véletlen ez ... most aztán senkisémet kételkedhetek abban, hogy tőkéje az örökségből származik.

XI.

Végre későn este az örökös egyedül maradt a szűk szobában, amelyben az öreg meghalt. Ocska lim-lomok és orvosságok szaga terjengett. Ott álltak a készletek gondos rendben, az öreg foltos, törődött fehérneműjének maradványai példás sorokban.

Berta ... szegényke, milyen féltékeny lopozott be, könnybe ázva és újra elmondta egy és ugyanazt a beteg bácsi-ról, ami az öccsöt a legkövetésbe sem érte.

... Oh, ti nyomászó falak ... te szűk világ, te! S ott azok a sárgult fényképek a fakó kárpiton, az a petróleumlámpa, melynek ornyóját anyja hiemezte keresztöljésekkel — emlékek emlékek ...

(Folyt. köv.)

Komoly és vig könyvek:

Fülöp Miller René: Rasputin a szent ördög, a szibériai muzsik és a nők (450 nagy oldal, 93 képpel)	ára 612 lej
Renan Ernő: Az apostolok	221 "
" " Jézus élete	306 "
W. J. Locke: Pujol Arisztid vidám kalandjai	170 "
" " Simon de Gex megtérése	238 "
Sibilla Alermo: Szeretlek, tehát vagyok	170 "
Paul Langenscheidt: A férjtől a férjig	136 "
Szenes Tilda: A nagyszerű házasság	272 "
Szerencsés Péter: Pontopiddannak, a jelenkor legnagyobb irósenijének Nobel-díjat nyert regénye: két kötet	476 "
Thea von Harbol: A Spion	102 "
L. Merrick: Bűn és bűnhődés	85 "
L. Osbourne: Halott János királysága	119 "
Szederkényi Anna: Az asszony meg a fészek	119 "
Courths Mahler: Követek	95 "
" " Győzelem	115 "
" " A megmentő	25 "
Osbourne: Sportszerelem	25 "
Farkas Imre: Sisters takács	25 "
Harland: Prospero barátom	25 "
Hornung: Az új herceg	25 "

Kaphatók az Uj Kelet könyvosztályában.

KIADÓHVA
Str. B.

SZERKESZTŐ

Ejeli tel.

ELŐFIZETES

Egész év

Félévre

Negyedre

Egy hónapra

X évfoly.

1929 Jan.

* 5689

Nincs

A házi
kő h
me: rta
jődön
szerint
azt jele
százalék
lakossá
dás küll
ki a t
ról. a
voit an
ter az
szól ho

Nincs tulné
mélet ma scia
az, hogy a vi
tempóban szap
élelmzési és
megengejnek.
fekszik parla
velés mellett
jól egzisztánci.
bériában meg
terül el, amel
világ gabonasz
De a tropikus
javarészen ki
vesszük annak
mái után és k
és újabb élelm
teremtési, eg
hogy az ember
hátik és nem
kellő gazdaság
az emberek az
harapiák keres

Az ipari for
lóan tapasztalt
telése, fejlődés
hátjak a gazda
keletkezését,
a jele, hogy
teljes vagyont
általán nem ké
azonban megm
a népek geog
kérdése. Relati
szág valóban t
kel, míg van
ságonan gyere
lek, amelyek
főltt rendelke
nagy veszteség
dasága szempe

Korunknak
lélmája, mint
kooperációk
elosztását a fő
pesség gyakran
adott okot és
fogják nemzet
népesedés pro
megindítására
európai nemze
vel, részint k
föld egy negyed
Ha ezek az o
azt a politikát
zetek leteleped
riüeteken, ak
kelt komoly bo
litika „nyitott
gok keresked
kolónián és do
nem engedte f
talanság érte
nyára gyökere
ha Anglia átté
politikájára.